TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO PRINCIPALE

Manoscritto n. **P_MSS_0762**

Nel Fondo Principale sono confluiti la maggior parte dei lasciti manoscritti pervenuti alla Biblioteca Civica «Vincenzo Joppi» nel corso del tempo: si tratta perciò di un fondo composito nel quale è possibile trovare manoscritti di argomento liturgico, scientifico, giuridico, botanico e altro.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine
https://www.techeudine.it/fondo-principale
https://www.sbhu.it/

Cronache
Latine

758
a
777

III

2

762

Chronicon Iuliani canonici Civitatensis.

Acqu. W. Bianchi 1884.

COMUNALE DI

Chronica
Juliani Can.ci Civitaten. incipit an. 1252. explicit ad an. 1331.

Die 14 octobris Ind. pma Anno 1738

Quæ sequuntur in Paginis 14 usque ad narrationem qualiter illi de Zucula introiverunt, et exierunt Civit. ind. usque ad verba Harrici Dni Varete inclusive continentur in libro vetusti charactheris existente penes Nob: et Rmum Dnum David Caronem Aquilejensem Canonicum: ceteræ usque ad paginam 24 similiter inclusive continentur in libro in folio manu Nob: et Excellmi Dni Joannis Joseph Liruti scriptis. Sic cuique paginæ signum mei Tabellionatus apponendo facta diligenti collat.ne testor, et fidem facio Ego Jacobus Sancti Marno P. V. A. Brazzachi Notarius

Die 15 Maij 1739 Indictione secunda

Fidem facio quod præsens Copia in paginis tredecim tergo usque ad vigesimam quartam tergo inclusive omnino concordat cum vetusta cod. vetusti manuscripto manu celebris Scholiorum Antonij Belloni incipiens cum parte Capituli; De adventu illius de Cuissayn, et captione Utudij; ad verba; et paucis Castellanis fidelibus; accomodato a supranominato Nob: et Rmo David Carono Aquilejensi Canonico, præterquam in Capitulo; De generali tempestate; qui in dicto vetusti M.S. deest

Ego Ant. Jacobus Sancti Marno P. V. A. Brazzachi Not.s

~~Civitaten Chronica~~.

Grigorius Patria. Aquilegen. qui fuit de montelongo venit Aquilegiam die xvj. Jan.ij sub ano Dni. M.CC.LV.

Ecilinus de Roman captus fuit ano Dni. M.CC.LVIIJ. die quarto ex.te septembris, qui comedere nolens septem dieb. in octavo mortuus fuit.

Rex Carolus devicit et interfecit manfredum Regem Apuliæ in Apulia et fuit maxima hominum strages ano M.CC.LXVJ. die veneris iiij.o ex.te feb.

Sepultus fuit primus lapis monest. Dvaranen Claræ apud Civitatem Austriæ per ven. Dnos Albertum Concordien. et . . * . . Petinense Epos ano Dni

* iiij.o M.S. Capli F. J. M.CC.LXVJ. die xvj. intr.e aprili.

Captus fuit Ven. Dnus Grigorius Patria Aquilej. per Nob. virum Albertum Comitem Goritiæ apud villam novam sub Rosacio in aurora diei dum erat in lecto, et inde pes ductus fuit Goritiam in ano ~~vicino~~ ano Dni. M.CC.LXVJ. die mercurij xvj.o ex.te Julio, nullo alio capto preter Dno Henr. . . . ; et paucis alijs vulneratis.

Tunc subsequenter die iiij.o intr.e Aug.i instituti fuerunt in Forojulij Capitanei D. Albertus Vicedns Epus Concordien. et D. Arquinus de Varmo —

Redemptio Grigorij Patriæ.

Grigorius Patria Aquilegen. ano M.CC.LXVJ. die v.o ex.te Aug.o exivit captivitatem d.i Comitis Alberti Goritiæ et conductus fuit Civitatem: procurato tn. per virum Reverend. Wodislaum Archiepum Salzpurgensem inter ipsum

vv W D. Patria dum erat in captivitate et cum Forojuliensib. ex parte una et cum d.o Comite ex altera, quod fuit per partis compromissum in ipsum Archiepum, et D. Regem Boemiæ et postea fuit confirmatum —

De interfectione D. Alberti Epi Concordien. Vicedni Patriæ.

* M.CC.LXVIII. M.S. Capli F. J. M.CC.LXVIII. die iii.o intrante Julio ante tertiam mane apud montem medeam interfectus fuit vir D. Concordien. Epus vicednus Rmi Dni Grigorij Patriæ, et quidam alij cum eo per insidias et impositas, per fautores dni Alberti Comitis Goritiæ —

De exercitus, et de destructione pontis prope Goritiam —

Dicto ano die Veneris v.o ex.te Julio exivit Grigorius Patria Utinum cum suo exercitu contra d.m Comitem et tunc die xv. Aug.i destructus, et dirutus fuit pons Isontij prope Goritiam. Reversus est die penult.a Aug.i Civitatem facto iterum compromisso inter d.as partes.

De Conradino devicto —

M.CC.LXVIIIJ. die XXII Aug.i in octava assumptionis devicit Rex

Apuliæ * Carolus Conradinum, qui volebat regnum ~~Apuliæ~~ * de obitu

De obitu Gregorij Patriarchae.

M.CC.LXVIIIJ. die VIII intrante septembri hora sexta in Civitate Austria Gregorius Patriarcha Aquil. obijt in Domino, qui rexit Patriarchatum XVII. annis, X mensibus, et XVI. diebus –

De electione D. Ducis Carinthiae in Capitaneum Forojulij.

Eodem anno die XXIIIJ. intrante septembri nob. Vir Vodoricus Dux Carinthiae electus fuit per Forojulienses in Capitaneum Forojulij, qui eodem anno

* VIIJ.° ex.te 7bris M.S. Capli F. I. — die V.° ex.te octobris mortuus est in Civitate Austriae –

De elect. D. Philippi in Patriarcham Aquil. et eius cassatione –

M.CC.LXVIIJ. ex.te septembri D. Philippus frater d. Ducis Carinthiae, electus Archiepiscopus Salburgen. electus fuit in Patriarcham Aquilegien. sed privatus fuit per Summum Pontificem Gregorium X. et curiam Romanam, eo quod electio

ex.uxt a M.S. Capli F. I. — Patriarchalis facta erat ante dictam elect. per Rom. Curiam interdicta. Qui cum Apostolica sede vacante in confirmatum receptus fuit, salvo iure electionis Patriarchalis in Capitaneum Forojulij: et tunc die Jovis in festo S. Gervasij equitavit cum exercitu suo D. Arnricum de Castello fautorem Comitis Goritiae, nomine Alberti, comburendo, et vastando bona sua ad Burgum Castelli –

1555 / 11

De grandi tempestate

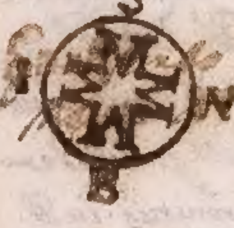

M.CC.LXX. in festo S. Vodolrici die IIIJ. Julii cecidit in Civitate Austriae et circa Civitatem grando grossior ovis gallinacijs multo: quae fructus terrae et arborum atque frondes cum plantis, et arbores abstulit volatilia et etiam quadrupedia, quae reperijt extra domos interfecit, et etiam homines et ~~fidelibus~~

De captione Civitatis per Federicum de Pinzano.

M.CC.LXXIJ. in vigilia S. Mathiae die Bisexti V.° ex.te februarij, Federicus de Pinzano, qui tunc Vic.s erat D. Philippi Capitanei, in Forojulij, factum tamen circa horam 3.am, iam dicta Missa in maiori Ecclesia, armata manu intravit Civitatem Austriae dominis Johanne et Vodolrico fratribus de Portis ipsum introducentibus fraudulenter et quasi pacifice tamquam Amicum Civitatensium eis dicentibus publice quod non venirent causa mali: cepit Civitatem cum illis de Portis, et Fornellis et Villalta, et multorum abstulit bona, quosdam Utinum quosdam alios ad suum beneplacitum transmittendo et quosdam captivando
Carbonarijs capiti de unum fratres Stragnitenses
Sophia. Turres comburendo, et aliquos illorum alios decapitare, imponendo eis, quod terras dare nollent forensibus. in captione tamen nullus vulneratus fuit, nec percussus.

M.CC.LXXIJ. die Dominico VIIJ.° intrante Maio in aurora captus fuit burgus Portis Civit.is per Forojulienses sedilio Eccl. Aquil. et quosdam Canonicos

iiiiiiiiiiiiiiii 127 128

Theotonicos Regis Boemie incidentis Federico de Pinzano sicut dictum fuit, quia nullo defendente, uel liso intrauerunt. Eodem die subsequit nobilis Vir Vlricus Duvnotz Capitaneus Regis Boemie cum exercitu magno ~~vesperi~~ Hora ~~et obtinuerat~~ Ciuitate —

All' Ill.mo

Et eodem die per burgus pontis captus fuit d. Federicus de Pinzano fecit comburi burgum S. Petri, et burgum S. Siluestri, et in nocte subsequenti diruit pontem lapideum burgi S. Petri —

Die vero sabbati sequenti Ciuitas data fuit d. Cap.o et claues Ciuitatis ei assignate fuerunt in Ecclesia S. Stephani per D. Detalmum de Villalta, qui fautor d.i Federici erat in Ciuitate, et per quosdam Ciuitatenses.

De fulgure —

De fulgure

M.CC.LXXV. in uigilia S. Johis. de Junio percussit fulgur in quodam monte apud Susanum, ita quod mons ardens pluribus diebus euidit ferrum cotidie ad quantitatem domus ardentis —

De aduentu Patriarche Raimundi —

M.CC.LXXVI. die xi.o ex. decembris fratres per Alexandrum Papam et Curiam Romanam Ven. Dominus Raymundus mediolan. Episcopus Cumanus, Patriarcha Aquilegien. venit in Forumiulii videlicet Sacilum anno M.CC.LXXVI. die iouis v. intrante Aug.to, die veneris apud S. uodeuicum die sabbati venit, ubi stetit XII. diebus. Die vero lunae XVI. intrante Aug.to venit Ciuitatem. Die tunc sabbati crastino compromisit cum D. Alberto Comite Goritie, Patriarcha in Nepote suum potestatem Paduanorum, et Comes in Dominum * De Turris et armuriis in D. Gerardum f. D. Biaquini de Camino, de omnibus quaestionibus, que erant inter eos: ita quod intra X. dies sententiare deberent uel componere, uel maiori parte istorum arbitrorum: et sic Patriarcha et Comes pro se, et amicis eorum facti sunt amici: et interim sic procurata fuit quod partes dimiserunt arbitros absolutos. Et Comes precisse capsavit se et iurauit stare praeceptis D. Patriarche et tractare per dictos arbitros et alios de compositione et concordia, et pace inter Patriarcham et Comitem. Dicto Patriarcha petente Comes Comiti, quiderat in Camera Patriarchali in ciuitate super lectis, ac praecipientis quod sibi daret Comes, Comes quasi ad sedem consilium loreret exiuit et sine licentia occulte cum paucis exiens Ciuitatem exiuit, et facti sunt inimici, ut prius; non obstante iuramento, et quibusdam similibus super hoc praestitis.

* die veneris 17 Aug.ti M. S. Capli 4.

* Biaquini

Recto Monte

Mutatio Monete

Anno Dni. M. CC. LXXiiij. die Lune V. exeunte Novembri incepit currere nova moneta mutata per ven. Patrem D. Rajmundum Pathar. Aquil. 3

De compositione D. Patr. Rajmundi cum Comite, et Justinopolitanis.

Abeunt a M. S. Capli 7. S. — Item facta fuit compositio sub certis articulis, et pactis inter D. Raymundum Pathar. Aquil. ex parte una et nobilem virum D. Albertum Comitem Goritie, et Justinopolitanos, et eorum fautores ex altera anno Dni. M. CC. LXXV. die. viij. exeunte Febr. in Civitate Austria in Palatio Pathali —

De inundatione aquarum Natisse.

* viij. M. S. Capli 7. S. — Anno Dni. M. CC. LXXVJ. die. Xj. intrante septembri fuit Natisa ita magnus quod fuit extra ripam et ultra ripam usq. ad murum Cimiterij S. Petri, et ascendit super ipsum murum, et destruxit plures domos ab interiori esse versus Natissam existentes, defruendo quidquid invenit, destruxit indifferenter omnia molendina et portam et murum [illegible] factum in defensione Civitatis. Ad ponte ascendit usq. ad supremum gradum et tantum de summitate maioris saxi pedis pontis Civitatis remansit aliquantulum, quod aqua non transcendit.

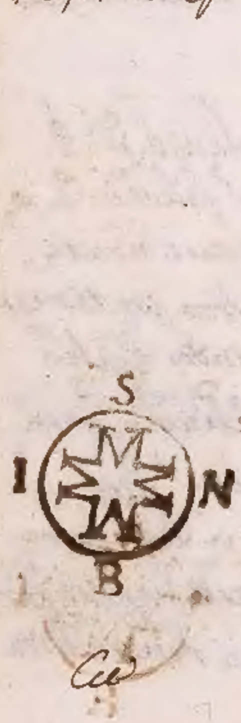

De Caristia —

Anno dni. M. CC. LXXVJ. in novembri vendebatur s. 7. XXX. denar., et etiam plus Mil. XX iij. denar. Surcum XViij. et etiam XVJ. denar. et [illegible] dies sabbati [illegible] vendebatur fr. XXXVI. d. [illegible] frumentum Siligo et plus surcum XX viij. et XXVIJ. surcum XXVIIJ. den. s.

Item ascendit fr. ad L. denar. Mil. ad XL. Surcum et ad XXXVIIJ. et plus. In principio [illegible] die sabbati [illegible] intrante Martio firmatum fuit fr. pro XL. denar. et Siligo et faba XXXVJ. Milium pro XXVIIJ. Surcum pro XX.iiij. denar. in manu solvendo.

De mansionarijs Civitatensis pro diatibus Mansionariorum.

Abeunt a M. S. Capli 7. S. — M. CC. LXXVIJ. die veneris an incomminus scilicet. X ij. intrante februario in Capitulo Civitatis Canonicis cum Decano generali congregatis communiter et [illegible] per eos indultum, et constitutum fuit, quod extunc prebenda cuiuslibet mansionarij pro anno post illius decessum pro anima ipsius obveniet Caplo Civitatis ad emendam proprietatem pro anima eius perpetuo in eius anniversario stato more —

De mutatione monete —

Geor. [illegible] [illegible] — Anno M. CC LXXVIJ. Ind. V. die VIJ. intrante martio mutata est moneta, que habebat Pathar. imaginem interius, et turris exterius, que valuerat. Xiiij. Veron. in moneta aliter sed posita. XVJ. [illegible] habente interius imaginem S. Marie cum filio et exterius Aquilegie.

Item eodem anno die. VIJ. intrante Aprile fuit proclamatum ex parte Pathar. quod

Pathe, qd ex tunc duij. tntu pro. xiiij. uixon. et illa nova, que tunc civitati, diffesinis a priori in duab. crucib. parvulis interius, et exterius.

De parte fontis apud solarium.

Ano Dni. M. CC. LXXVIJ. die VIJ. intro. Aprili inceptu fuit fodere et construere fontem apud domu comunis primo.

De Castro edificato p venetos apud marzilbna in aqua marina.

Ano. M. CC. LXXXIIJ. Ind. XIJ. die IIJ. vel IIIJ. ex. Junio, venerunt veneti primo ad edificandu Castru apud Duinu iuxta Marzilana. et S. Iohe in mari brge a terra plus iacta machine, uel balliste.

De morte Rubei Senescalchi R. Pathe.

Die sabbati. VIJ. intr. octobri interfictus fuit Senescalcus Rubei P. Dni Raymundi Pathe Aquil. p Raymondu, ... filius d. Francisci Orzono et Jacobu et forte aliis Civitaten. Quare diructe fuerunt domus di. Jacobi filij marquardrecij de ultra pontem. et locus sive terra Civitatis. p dnu Patha fuit supposita Ecclo interdicto die Jovis. XVIIJ. octobris usq. ad ultiu diem eiusdem mensis, quod spendit ab ora tertia usq. ad beneplacitu suu, eo quod D. Patha dicebat, ... fuisse Clericu, et vicariu ... et propter hoc terra, ubi interfectus fuit, de ibere supposita Eccleo interdicto secundu cuiusdam sue constitutionis tenorem ... Aquilegie in suo synodo ...

De ingressu Predicatoru ad habitandu in Utino.

Ano Dni. M. CC. LXXXV. Ind. XIIJ die ult. ex. Maijo ingressi sunt primo in Utinu Fres. Predicatores ad habitandu ibide, et primo celebraverunt publice in eorum loco missa.

Lapis ... primus Ecclie edificande impositus fuit ult. die Maij.

De salisatura viaru Civitatis.

An. Dni. M. CC. LXXXV. die Lune. XIIJ. intr. Aug. incepit Coe Civitatem facere salisari sive facere aptari vias Civitatis, incipiendo a parte pontis cu Vacio Civitatis.

De militia D. Iohis de Zuccula.

An. Dni M. CC. LXXXV. in festo omniu Sanctoru D. Iohes de Zuccula cu Fran. de Orzono facti st Milites p D. Albertu Comitem Goritie apud Civitate in prato iuxta ...cellam, D. Raymundo Patha Aquil. nolente fieri eos milites, eo quod ... Fran. cu pred. ... denunciari

Absunt a M. S. ... A. S.

Item d^{no} denunciari excommunicatos occasione mortis Sbriscalchi sui, qui
interfectus fuerat in Civitate ut supra. cui milites interfecerunt Ven-
singan. Feltren. et Concordien. Epi, et Albertus Comis Goritie. Gerardus
de Camino. de Prata de Porcilis, Castello. Spilimbergo. Villalta. Ge-
mona. Prampergo. Cucan. Utino, et alij D^{ni} fere de Castris Foroiu-
lij universis et etiam Theutonici quamplures: quare Curia durau-
it octo dies. Laici et curiales interfuerunt bene quingenti.

De electione Prebendariorum Petri de Orsaria, et
Nicolusij Civitaten.

An. Dni. M. CC. Lxxxxvi. ind. xiiij. die Lune. ij. intr. Septembr.
in Caplo maioris Eccle S. M^{rie} Civitatis Austrie p Dnos Reinar-
dum Decanum, et alios Canonicos Civitat. tunc ibidem vocatos, et
congregatos solito more, pro sunt electi, sive creati Petrus de Or-
saria nepos D. martini de Castro et Nicolusius f. q. Mainarducij
de Civitate in prebendarios ad dicendum singulis dies horas B. Marie in Eccla ma-
iori Civitatis apud aram: videlicet, ut vesperas dicere debeant,
dum vespere pulsant. post vesperas comunes dominorum: et post ma-
tutinas Dominorum sive comunes inceptas dicere debeant ma-
tutinas B. Marie matutinas, primam, tertiam, sextam, et Nonam. Qui May...
Pizolus in suo testamento ordinavit, et statuit de domis suis
... redditus trium marcarum ad usum dicti Prebendarij ...
qui Prebendarij illas prebendas hre debeant usq. ad xxv. seu xxvi.
sive usq. ad xxvij anos sue etatis a nativitate ipsorum, et non ultra
nisi ... alijs conferunt. sub d^{a} conditione, et forma. Et ...
tali conditione, quod si non fecerint, et non dixerint, ut debuerint, seu
vitam ducerint inhonestam, Decanus, et Capitulo ipsos privare va-
leant prebendis prefatis, et alijs ad hoc idoneis illas conferre.
Item quod Masi seu possessiones reddituum dictarum prebendarum esse
debeant sub protectione, et regimine Capituli, et specialiter in
officio Clavigeri Capituli. Qui redditus memoratos debitis, et
congruis temporibus conduci faciant in claustrum Canonicorum, et ibi-
dem illos dictis Prebendarijs dare illos, quibus eidem redditus solvere debue-
rint assignari fecerit et solui.

De mutatione Montte.

An. Dni. M. CC. Lxxxxvij. Ind. xv. die Lune x. intr. Martio in
Civitate Austria fuit ex precepto Dni. D. Raymundi Patrie Aquil.

Assunta M. S.
Capli F. 1.

leien

uocē preconia pub.ce proclamatum quod mercatores qui pat.ce per mortem [illegible] debebat, debuit dari, et accipi pro nova usq. ad diem Jovis decimum intr. martii, et ex tunc pro antiqua tantum –

De exercitu in Istria contra Justinopolitanos.

Die Dnico P.o mense vij intr. Junio iuit Dnus Patriarcha Raijmundus a Ciuitate ad montem falconem, ubi eodem die conuenit, ad eum maxima multitudo militum, equitum et peditum de toto Foro Julij, Carnea et Cadorbrio; ita quod a xviij annis sup. usq. ad sexagesimum omnes descripti venerunt, preter servos et homines ministerij. Et de Ciuitate Utino, Glemona et alijs burgis decem homines descriptis [illegible] miserunt unum peditem: de Villis vero decem miserunt unum peditem ad dictum exercitum. Conuenit et ad dictum exercitum D. Comes Gorici cum sua gente et omnes fautores D. Patriarche et dni Comitis de Istria, et Sclavonia: et D. Maijnardus Dux Carinthie et Comes Tirolensis misit in auxilium D. Comitis Goritie fratris sui et filij [illegible] Aquileg. Ven. P. Dnum [illegible] cum multitudine maxima militum, equitum et peditum. Predictus exercitus vastauit et destruxit vineas Justinopolitanorum et eorum [illegible] et [illegible]. Obsedit Castrum Mocon; et cum non posset illud habere, illo relicto, reuersi sunt. Et Venit exercitus ad montem falconem die lune in Vigilia B. Marie Magdalene, scilicet xxj.o mense Julio.

Alunt a M. S. Capli C. S.

De D. Briaco Epo Tergestino.

Ano Dni M. CC. Lxxxvj. die Sabbati xvj.o ex.te Aprili fuit D. Briacus de [illegible] Canonicus Ciuitaten. confirmatus in Epum Tergestinum p Ven. P. D. Raijmundum Patriarcham Aquil.

De captione Maranj p Venetos.

Ano M. CC. Lxxxvj die mercurij xxvj.o ex.te Junio, captum fuit Maranum p Venetos. Die [illegible] vj.o intr. Julio [illegible] [illegible], et [illegible] fuit p Venetos, et occupatum p D. Antonium de Castello –

De confirmatione Sororum S. Clare –

An. Dni. M. CC. Lxxxvij. ind.e xv.a die Dnico xxvij.o intrante octobri, auctoritate Cardinal. qui preest ordini S. Clare [illegible] visitatorem Sororum ordinis S. Clare, et parte fr. ministri ordinis fratrum Minorum, confirmate sunt Sorores S. Clare apud Austriam Ciuitatem: et datus est eis habitus, et regula S. Clare –

De Eclipsi lune:

An. Dni. M. CC. Lxxxvij. Ind.e xv.a die xvj.o ex.te octobri in nocte sequenti lune xxj. secundum cursum naualem, fuit Eclipsis lune circa mediam noctem, et uisa tunc fuit sanguinei coloris.

De impositione xx.

De impositione xx. solidorum impositorum cuilibet manso, et rote molendinorum in Forojulij.

Ano Dni. M. CC. Lxxxvij. ind. xv.a in mense octobri impositi fuerunt p D. Raymundum Patham de voluntate et assensu Cleri, et Laicorum de Forojulij. xx. solidi cuilibet manso, et rote molendinorum in Forojulij pro soldandis equitibus, et peditibus contra Venetos et [illegible] in subsidium Iustinopolitanorum, et aliorum quorundam de Istria fautorum Eccle. Aquileyen.

De Abbatissa monasterij S. Clare.

Ano. Dni. M. CC. Lxxxvij. indictione die V.o intr. febr.o uenit Ciuidatem ad monasterium S. Clare pro Abbatissa ipsius loci Ven. D. de Mediolano, neptis D. Raymundi Pathe Aquileg.

Absunt a' M. S. Capli & 6.

De Venzono inuestito Duci Carinthie

An. Dni. M. CC. Lxxxviij. die Iouis. xviij. intr. febr. inuestiuit D. Raymundus Patha nob. Virum D. Maynardum Ducem Carinthie de Venzono ad rectum, et legale feudum Eccle. Aquilegien, quod emerat a Villelmo di Venzono pro M. D. marcis, ut dicebatur.

De impositione vij. solidorum.

Item impositi fuerunt vij. solidi pro quolibet manso et qualibet rota molendini et fulegni, et pro marca mobilium soluenda sub pena dupli die Dnico. vij. intr. decembri ano prescripto.

De captione Castri Mugle.

Anno prescripto die. iiij. siue v.a intr.e nouembri Castrum Mugle fuit captum p Venetos siue datum eis pacto. Locus autem Mugle inferior prius eis datus fuerat p interiores eodem ano.

De statuto debitorum.

Ano Dni. M. CC. Lxxxvij. ind. v.a die Iouis. v.o exeu. Maio. in Ciuitate Austria in Palatio Pathali in generali colloquio D. Raymundi Pathe Aquil. cum Prelatis, Nobilibus, Ministerialibus, et nuncijs communitatum, statutum et ordinatum fuit, quod quodcumque debitum non requisitum infra quindecim anos ex tunc peti non possit et debitor.

* [illegible] M. S. Capli F. 8.

De pace inter D. Patham Raymundum, et nob. Comitem Gorizie Albertum.

Ano Dni. M. CC. Lxxxvij. Ind. v.a die mercurij. viiij.o intr. Iunio in Ciuitate Austrie in Palatio Pathali fuit p Dnos Vulthorpertholdum de Spegnimberch, Iohe di Zucula Patha, Ugone de Duzino, et Henricum de

Absunt a' M. S. Capli F. S.

Henricus de Pizino Comitis Alberti arbitros pronunciati ad tractandu[m] in-
ter eos firma pax et concordia perpetua.

Quando Raymundus Patria[rcha] ivit ad Imp[eratorem].

M.CC.LXXVII. die sabbati .XI. intr[ante] septembri arripuit Raymundus Patria[rcha] Aquil[eiensis] iter accedendi ad Illu[strem] Regem Rom[anorum] Rodulphum in Ca-rinthia exiens de Civitate et vadens Utinum ad colloquium, die tunc crastina sequenti inde. reversus est in Utinum die .XVIII. intr[ante] No-vembri. [Not[andum] quod die lune proxime subsequenti fecit D. Patriarcha sententialiter accipi Dorandu[m] not[arium] de Faganea manu in faganea, eo quod ut ipse Dorandus confessus est sine tortura se ad petitio-nem Dni Rantulphi de Villalta, Matheussi de Salvaria et Domi de Zucano sub sigillo illorum de Villalta scripsisse quasdam litteras quas mittebant quendam nuncium Lombardum, qui in illis captus fuit, et confessus Dno Archiepo Mediolanensi qui erat inimicus dicti Patriarche notificando ei, qua die idem Patria[rcha] arrepturus erat iter eundi ad Imp[eratorem] Rodulphum et quod D. Comes Albertus Goritie qui-dam Ubini et ministeriales de Forojulij mittere intendebant su-os Ambassatores ad Imp[eratorem] contra dum Patriarcham et exortabantur dum Archiepum quod mitteret illuc et suos Ambassatores contra eun-dem Patriarcham.

De captione Castri Zuleriei.

Absunt a M. S. Capli 2 et 3.

An. Dni M.CC.LXXVIII. die Martij. V. int[rante] Aprili circa meri-diem acceptum seu captum fuit Castrum Zuleriei sub hac forma. Tres erant Custodes in Castro unus quorum infirmabatur. Et quatuor cum saccis rusticis portantes annona occulte ascenderunt, quasi vel-lent emere bladum, et exportare quod vendebatur, et cum venirent ad portam Castri inveniendo ibi solum custodem illum receperunt de-intus; et clausa porta, alio custode superveniente, et volente defendere locum, ceciderunt illum, et sic obtinuerunt Castrum.

De Rege Boemie interfecto.

Ano Dni. M.CC.LXXVIII. Ind. VI. die Veneris. XX. ex. Aug. interfectus fuit Ill[ustr]is vir D. Ottacarus Rex Boemie a suis in exercitu seu conflictu qui fuit inter ipsum ex parte et Illustrem Regem Rom[anorum] Rodulphum ex alia, nondum coronatum a Dno Papa in Imp[eratorem].

De Terremotu.

Anno Dni. M.CC.LXXVIII. die VI. ex. Aprili in festo S. Georgij

sero in

sero in crepusculo, semel et iterum circa mediam noctem hora matutinali fuit terremotus tantus, quod quedam cetera ceciderunt et mortui sunt, qui interfuerunt.

De mutatione monete.

Abest a M. S. Capli &c. f. { Ano Dni. M.CC.LXXXI. die VIII. intre Junio mutata fuit moneta in Foroiulio, ita quod ex tunc nova tantum currerit.

De impositione lapidis Eccle S. Silvestri.

Ano Dni. M.CC.LXXXII. die VIII. exe Majo, impositus est primus lapis Eccle S. Silvestri edificande in terra quam dicta dederunt D. Johes et Ulricus de Portis fres et eorum heredes: et fuit impositus per Ven. Fulcherium Epm Concordien. vicaria D. Raymundi Patrie.

Quando primo venit aqua Fontis in Curia Patrie, et apud Solarium.

Ano Dni. M.CC.LXXXII. die III. exe Aug. scilicet in nocte precedenti venit primo aqua fontis Civitatis apud solarium et in Curia D. Patrie.

De Guerra Patrie cum Venetis per D. Raymundum Patriarcham Comitem Goritie et Foroiulienses et alios.

An. Dni. M.CC.LXXXIII. in principio Martij incepit D. Raymundus Patriarcha Aquil. cum D. Alberto Comite, Goritiensis et Muglensis, impugnare Justinopolitanos et Venetos guerra, qa Veneti detinebant iniuste Justinopolim, et alias terras Istrie et iura spectantia ad Eccl. Aquilegien., et ex tunc fuerunt clausi portus Venetis per D. Patriarcham in suo districtu, et per Paduanos et Trevisinos in suis - Sub eodem ano die XI. intre Julio in Civitate Austria in Palatio Patriarchali in colloquio generali per D. Raymundum Patriarcham, Prelatos, liberos, Ministeriales et comunitates Foroiulij electi fuerunt XXIIII. videlicet VI. pro Clero VI. pro liberis, VI. pro ministerialibus et VI. pro comunitatibus, et quidquid per illos tractaretur et mandaretur super facto de guerra, et pacis, tenendis, et observandis, qui ordinaverunt die tunc crastino, quod pro guerra facienda, et defensione et honore ac bono statu Eccle Aquil. et fautorum eius de quolibet manso omnium inhabitantium solui deberent XX. solidi ~~Veron.~~ quod postea, et statim fuit, et solutum.

De Treguis.

que guerra concordata fuit ano Dni M.CC.LXXXV. et pronunciatum in Civitate die XI. Martij, seu proclamatum, quod omnes irent secure Venetias, et qui vellent.

De translatione fratrum minorum in Civitate.

* IIII. intr. &c. M.S. Capli S. Ano Dni. M.CC.LXXXIII. Ind. XII. die Jouis XIII. intre Jan. in ecclesia

Epiphanie

Epiphanie, quidā fr̄es minores circa sex vel plures conventus dicta-
tem ipsi morabantur extra Civitē apud Ecclā S. Ioann. convenerunt cir-
ca horā vespertinā imo post et ante crepusculū pro ad habitandū in
domo et curia D. Ulderici Cedrini Prepositi S. Petri de Carnea quā
emerant ab eo Priorissa Sandrina, et sorores S. Petri de Potonetto
habitantes apud S. Panthaleonē: qui ipsa domo et curia et cū pauca
pecunia p ipsas sorores dictis fribus p solvenda eadē Priorissa et sorores
emerunt pro se ad habitandū locū dictorū Frū, ubi ipsi morabantur
apud S. Ioann. iuxta Civitatē cū Ecclā claustro edificijs viridario
et p tinentijs suis integre in eodē loco: et hec facta sunt consen-
su, et auctoritē Ven. Pris D. Raijmundi Pathe Aquil.

De receptione habitus S. Clare, consecratione,
et ~~inclusione~~ dictarū sororum.

Ano Dni. M. CC. LXXXIIIJ. Ind. XIJ. die xiij intr. Junio in octava
Pentecostes. presentib. ven. viris. dnis F. Fulcherio de Zucula Epo
Concordiensi D. Ulrico de Ciurt. Epo Tergestino et D. Epo
Pitenen. et alijs quamplurib. R. P. et Dnus dn. Dei gra Patha A-
quil. dedit habitū regule S. Clare pro Priorisse Sandrine, et alijs
sororib. olim de Potonetto, et consecravit easdē, vid. priorissā San-
drinā, Florem, Adā, Saldā, Reginā, Adalystā. Chetarinā. Agne-
tē, Beatā, Benevenutā. Hiliciā filiā Elisiputi, ~~[illegible]~~,
et easdē pro inclusit ibi.

De penitentib. nudis se verberantib.

Ano dni. M. CC. LXXXX. in festo S. Andree venit primo D. Asquinus
Decanus Aquil. cū penitentib. nudis se verberantib. Civitatē, et
statim Civitatenses inceperunt se et verberare, ita quod infra octo
dies fuerunt de Civitate se verberantes bene. L. et p totū Foro-
iulij in civitatib. castris, et villis idē factū est, et infra xx. dies.
Initiū huius verberationis dicit. fuisse Perose. Ano pdo. fuerunt
oēs discordie sedate et odia int. D. Patham et Comitē Gorticie et
intantū quod inocentes et inculpabiles cū nocentib. et culpabilib.
penitentiā postulabant, et tā in nocte quā in die p Ecclās circuibant
cū p tivras, quidā velatis capitib. et p sonis, ne cognoscerentur, dorso et
spatulis usq. ad cingulū discopertis, ubi se affligebant verberando cū sanguinis,
quidā cū instrumentis, tenebant flentes et Dnū deprecantes incedebant. Mu-
lieres se in crepusculo in Ecclijs convenientes idē faciebant, et quedam
oculte

Abest a M. S. Capli R. S.

occulte in domib. suis.

Quando facta fuit Campana S. Silvestri

Anno Dni. M. CC. Lxxxx. Mag. Johes Aergastinus tpre D. Alberti Sacer=
dotis, et Conradi qi Adolphi canepary Eccle. S. Silvestri fecit Campanam
spd. Eccle de voluntate et consensu totius Cois cum Eccle. anted. iiij.
die intr. Martio in sapd. Eccla. ante turrim.

De captione D. Vodolrici de Mimilano.

Anno Dni. M. CC. Lxxxx. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ D. Comes de Gorities ce=
pit D. Vodolricu de mimilano in quadam Eccla, que est sub Cor=
mons. xv. die intr. Martio.

De Tricesimo.

Ano Dni. M. CC. Lxxxix. Ind. ij.a die. xiiij. intr. Martio ue=
nit Vir nob. D. Al. Comes Gorities et Carinthie Tricesimo, et cu
magna multitudine hominu equitu, et peditu. In aurora
tunc subsequenti combusta fuit tota villa Tricesimi cu Eccla
et Curtina sibi adiacente agente di Comitis. Manuaun facto cu
sua gente iuit adversus Aquilegia et fuit in Villa Corvignani
usq. ad festu S. Georgij. Gerss cuius iuit depredando et forulijs
semp., donec in Villa supd. mansit.

De nudis se verberantib.

An. Dni. M. CC. XC. die viij. intr. Aprili, quida Civitatenses decem vel
duodecim inceperunt primo se verberare apud Eccla S. Pantalionis
clam et paulo post multi in Civitate se verberare incoeperunt aperte:
deinde inceperunt crescere, et processionalr verberantes spd. iue=
runt Utinum ad quanda indulgentia et venerunt Utinum
Civitatis= deinde inceperunt se verberare et forulijs: mulie=
res u. in nocte se verberabant.

De heremita S. Stephani.

Anno Dni. M. CC. Lxxxxv. Alrubita neptis Dni Leonardis fecit edifica=
ri heremitoriu prius apud S. Stephanu, in quo ipsa intravit, et fuit
clausa p magistrum Julianum thesaurariu Civit. Eccle in festo Assump=
tionis S. Marie ano prescripto.

De captione terre Caprulane.

An. Dni. M. CC. Lxxxx. Ind. iij.a die xv. intr. Aprili in aurora cursores
mane potenti introduxerunt et ceperunt terra et Civit. Caprulane subito,
et ea despoliauerunt omnib. bonis et ceperunt Potestate cu filijs suis, et
alios quamplures homines, et navibus bonis terre spd. oneratis tota terra
igni cremaverunt, quib. factis cu navigio suo cu multis lignis, que
accept...

Habentur à M. S. Capli Tr. S. {

Habentur à M. S. Capli T. S. {

acceperunt in terra [illegible] dicti Aquilegia die xxx ceperunt.

De transmutatione festi B. Margaritae

An. Dni. M. CC. LXXXXI. D. D. Raymundus Dei gratia Aquil. Pathca transmutauit festum S. Margaritae quod erat in festo S. Ermacore in octaua ipsius S. Ermacore, et ita ordinauit per totum Forumjulij celebrari.

De captione Acri

Anno Dni M. CC. LXXXXI. Saraceni manu potenti ceperunt terram Acri. xviij. die intr. Maij: et ipsam [illegible], et alias terras uicinas et castra diruerunt et ad terram prosternauerunt.

De uerra [illegible] cum Venetis & D. Pathca, Comite Goritie et Forojulienses et alios

Ano Dni. M. CC. LXXXIX. [illegible] Ven. vir D. D. Dei gratia sanctae sedis Aquil. Pathca in festo B. Marci Aquilegia exiuit cum sua gente et iuit uersus montem Falconi causa eundi ad exercitum in Istria. Eo die uenit ad eum D. Al. Comes Goritie cum sua gente quae erat in Villa Corvignani, necnon omnes de toto Forojulij a [illegible] et [illegible] supra et a [illegible] infra, et Carnia Cadubrio et Carinthia. in cuius subsidium et iuuamen misit [illegible] nob. vir. D. Maynardus dux Carinthie magnam multitudinem hominum, omnibus [illegible] congregatis apud [illegible] pdictum. Ego vir D. Albertus Comes Goritie supradictus de consensu et uoluntate D. Pathce pdicti fecit milites D. [illegible] de [illegible] et D. [illegible] f. Baldachini dx [illegible] in campanea quae est sub Castro [illegible] nominato. quibus [illegible] ordinate fuerunt acies equitum per se et peditum per se necnon rectores cuiuslibet aciei. Hoc facto [illegible] fuerunt acies, et Rector, siue Capitaneus cuiuslibet aciei suos computauit omnes et reperti fuerunt in summa in toto exercitu quinque millia milites et quinquaginta millia pedites, et [illegible] inde exercitu [illegible] omnes uersus terram quam fuerant Veneti [illegible] et ibi per multos dies steterunt et ipsi cum balistris [illegible] inter se: sed nunquam in campum ad praelium conuenerunt. Et interdum faciebant treuguas inter se si possent concordari; et nostri [illegible] terram [illegible] et ipsi Veneti [illegible] exercitu nostrorum durantibus treuguis conueniebant. Hoc facto [illegible] D. Al. Comes Goritie [illegible] ignorante D. Pathca [illegible] uoluntate ipsius separauit [illegible] de dicto exercitu et [illegible], Et tunc D. Pathca habito consilio sapientum recessit uniuersaliter cum omnibus de dicto exercitu die vi intr. maio [illegible] quod ipse D. Comes [illegible] prodire exercitum et ipsum D. Pathcam [illegible] celebratum fuit

Abiuratio. s. Capli. [illegible]

Celebratum fuit Colloquium generale Civit. xiij. die intr.e Maio in
Tergesti [illegible] subuenimus. Cui colloquio interfuit D. Comes
Goritie, Dni Epi Tergestin. et Concordien. nec non omnes Nobiles de
Foroiulii; In quo colloquio statutum et ordinatum fuit quod omnes de
Civit. Castris, et Burgis, et villis a [illegible], et [illegible] annis supra, et a septua-
ginta infra ire deberent ad exercitum [illegible] qui d. Patr. iuit
sus Montemfalconem. viij. die intr. Junio. Quod v.o die venit ad eum
Henricus filius Comitis Goritie cum sua gente et magna nobilitate de Foro-
iulij, et mouerunt exercitum cum eundo Tergestum [illegible] et [illegible] mul-
tis deferentibus victualia: et ita [illegible] que venit ausus
Tergestum faciebant strepitum et rumorem ultra modum et in nocte ignis
copiosos [illegible] quia [illegible] erat. Veneti qui erant in Civitate illa quae erat
ante Tergestum, cui imposuerunt nomen [illegible] magna audiverunt rumorem
magnum, et strepitum a longe quem exercitus faciebat, timuerunt ti-
more magno credendo quod exercitus esset maior, quam fuerat prius
et erat satis minor. omnes naves intrauerunt qui potuerunt et multi
in aqua submersi fuerunt [illegible]
nec pater filium nec filius patrem expectabat. Et ita die xvj. intr.
Junio fugierunt, dimissis illic multis [illegible] quae omnia quasi Tergestini ac-
ceperunt quia nostri multum distabant, quando illi fugierunt.

Absunt a M.S. Capli 4. 5.

De pace inter Venetos, et Forojulienses

Anno Dni. M.CC.LXXXXJ. die xj. intr. Novembris in festo S. Mar-
tini [illegible] fuit pax in Civitate Tarvisii inter D. Patriarcham et Co-
mitem Forojulienses ex parte una et Venetos ex altera, et [illegible] Foroiul-
[illegible] sub certis pactis et articulis; videlicet quod ipsi Venet. sine aliquo [illegible]
[illegible] Castrum de Mugla et Bruguerium, et Castrum de [illegible]
omnia bona quae [illegible] ceperant post [illegible]
Alia vero bona quae prius ceperant [illegible] ipsi Venet. usque ad
sententiam, sive definitionem D. Papae: et omnes incarcerati ex utraque par-
te dimissi fuerunt et [illegible] fuerunt [illegible]

De obitu Ven. Viri D. Fulcherii:

Anno Dni. M.CC.LXXXXIIJ. Ind. vj.a Ven. Vir D. Dn. Fulcherius Concordien. Epus
obijt xiij. die

De electione, et confirmatione D. Jacobi q. Ottonelli.

[illegible] predicto anno D. Jacobus q. Ottonelli Can. Civit. electus fuit in Epum Con-
cordien. [illegible] omnes Canonicos [illegible] unum, qui elegerat Dnum [illegible]
Decanum Civitat. qui postea [illegible] electioni et [illegible] D. Jacobus
consensit [illegible] die [illegible] Aprilis qui postea confirmatus [illegible] fuit in
Urbe

Absunt a M.S. Capli 8. 6

De consecratione D. Jacobi

Anno Dni. M.CC.LXXXXIIJ. Ind. vj.a Ven. Vir D. Jacobus q. Ottonelli fuit consecratus

consecratus in Epum et pastorem Concordien. Eccle p D. Bisia Leyges-
tinus die xxj.o ant. decembri sc. in uigilia S. Thome Apli in Aquileg.
palatio.

Itz eodem anno in die S. Thome Apli post missam in Castello Ciuitaten. Eccle data
fuit mihi Juliano prebenda alias D. Jacobi p D. Odorici de Ragonea et
13. p Capitulum pdm Eccle Ciuit. et mansionaria mea pdo die data fuit [illegible]
anno [illegible] acto

Itz ego * Johes [illegible] primo missam nono die Maii currente Dominica p
C. anno Dni M.CC.LXXXXIIII. Itz eodem anno facta fuit [illegible] apud
Maiges abbatie xij.o die ex.o Novembri et fuerunt facte in S. Donato, et sub
confessione in illis dieb. ante quatuor uel quinq.

De Verra illorum de Castello et de Zuccula.

Anno Dni M.CC.LXXXXIIII. die x.o intr.e Novembri D. Artuycus de Castello cum
adiutoriis suis sc. D. Fidrino de Varmo D. Simone Cucanea illis de Sulzineo D.
Everardo de [illegible] et forsan alijs depredatus fuit D. Johem de Zuccula
occone bonorum D. Valterii pertoldi de Spegnenberch, qui ipse D.
Artuycus [illegible] medietatem propriam castellionem cum et familijs, et
quia uxor ipsius Dni Artuyci [illegible] fuit D. Valterio pertoldo quantum
D. Johes de Zuccula [illegible] uice D. Johes de Zuccula facta sua
congregatione uidelicet cum [illegible] illis de Villalta de Porta de Spilimberch
de Prampergho D. Johe et D. Vtulino de Portis et alijs quam plu-
ribus, et ceperunt depredare ipsum D. Artuycum et suos adiutores pro
posse similiter. In adiutorio uero ipsius D. Johis miserunt Leyges-
tini [illegible] ducentos pedites qui uenerunt in ciuitate et iuerunt
Zuculam. xij.o die intr.e decembris et tunc die iij.a subsequenti
sc. in festo S. Lucie ipsi pedites, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ cum illis de Villalta, de Porta de Prampergho de Spilimber-
cho, et de ~~[illegible]~~pelosa, etiam filijs D. Asquini de Varmo unusquisque
que cum toto posse suo introiverunt Villam Zagedis, quam D. Odoricus
de Cucania tenebat [illegible] cum xj. et munitionibus eius perfectis
et releuatis intrauerunt una cum [illegible] uillam pdam et ceperunt Dnos
Thomasinum Varnerii [illegible] Ciuit. de Cucania, Artuicum filium D.
Evan[illegible] de Fauris Vidottum de Zagedis, et alios, et duxerunt eos ad
Spegnimberch et eos ibi in uinculis tenuerunt preter D. Thomasium
qui dimissus fuit precibus communis Ciuitatis, necnon bonis securi-
tatibus factis sub hoc, quod parte adiuuaret in dicta Verra. Deinde
ceperunt [illegible] comburere domos Masriorum, uastare uineas, et et homines
~~[illegible]~~ capere qui erant de parte et fauore [illegible] mala
Venit [illegible] in subsidium D. Artuici de Castello D. Egvardus de Camino
cum magna

Absunt a M. S. Capli [illegible]

com pagna multitudine hominum equitum, et peditum venerunt et obsederunt
Castrum illorum de Villalta nomine Variani viij. die intrante Aprili cum omnibus illis, qui
erant dicti partis, quod quidem castrum cum machinis et alijs edificijs expugnabant
Et videntes intrinseci quod se defendere non valebant eis ipsum Castrum dede-
runt die ix. subsequenti tali pacto, quod salvi et sani ire deberent
cum omnibus bonis quae accipere potuerunt de ipso castro; quod ita factum
fuit. Unde dicti custinus D. Dietalmus de Villalta tunc in ipsum castrum
destruerent et illi sub Villalta venirent ad vastandum et destruendum penitus
ad Capiendum D. Gerardo de Camino et dixit quod nollebat tractare de con-
cordia et pace si poterit, et ita solverunt naves et fecerunt treugas.
Et finaliter fuerunt concordes hoc modo. In vigilia S. Dionysij quod
Castrum Variani restitutum fuit illis de Villalta et illi qui fuerant capti
in Fayedis dimissi fuerunt hoc pacto et habito inter eos videlicet
quod D. Asquinus de Castello elegit duos suos amicos, D. Leonardum
de Brazzacco et Francischinum de Ricamitta et D. Johannes de Zucula
pro suis D. Henricum de Prampergo et D. Quoncium de Cucagna pro suis
amicis. Et quod isti quatuor deberent audire jura omnium
partis usque ad festum S. Petri et si eos concordare non possent, deberent
ipsi quatuor eligere unum quintum amicum et sic possent et quod
in [illegible] eligendo et concordando, tunc illi de Zucula deberent
facere restitui castrum de Variano illis de Castello: et illi de Castello
debeant illos qui fuerant capti Fayedis, similiter facere redire ad Spegnim-
bergum ut prius fuerant in carcere et hoc sub pena L. marcharum
de [illegible] [illegible] et usque ad [illegible] parati quod [illegible] obser-
vare si concordes esse non poterint ut dictum est: et de attendendis
et observandis omnibus supradictis fuerunt fideiussores ipsarum
partis una aliis ut instrumentum et facte fuerunt treuge inter eos usque
ad festum Purificationis S. Mariae sub pena mille marcharum. Et omnia
hec facta fuerunt super ipsam Communitatem, presentibus D. R. Patriarcha et D. Gerar-
do de Camino et alijs pluribus nobilibus.

Assanta M. S. Capli I. J.

De cassatione Canonicorum electorum [illegible].
Anno Domini M. CC. LXXXXVJ. indictione IX.a Venerabilis pater D. Raymundus Patriarcha
die X. intrante Januario in Palatio Aquilegie cassavit omnes electos et receptos in
canonicos [illegible] [illegible], quod non erant confirmati per Curiam Romanam, vel
per ipsum Patriarcham.
De electione coronatione et renunciatione D. F. Petri in Papam
Celestinum V. electi.
Anno Domini M. CC. LXXXXIIIJ. indictione VIJ.a F. Petrus de Murone electus
fuit in Papam

fuit in Papa Celestinus v. die xv. intr. Julio Cardinalibus existentibus apud Perusium et anno quo Aquilam Civitate Fuit, Abrac. viii. die intr. Septembri: Qui Papa Celestinus eodem anno die xv. intr. Decembri renunciavit in manib. Cardinalium Cajetani Neapoli.

De electione Bonifacij Papae.

De fractura Burgi S. Petri

An. Dni. M. CC. Lxxxxviii. die v. intr. Jan. fuit incepta fractura Burgi S. Petri Sodanae.

Anno eod. Henricus f. D. Alberti Comitis Goritie, qui fidavit D. Raymundum Patriarcham Aquil. die xv. Jan., cum esset Aquilegiae Patriarcha eod., et fuerunt utrique cum magno damno.

Albertus in M. S. Capli f. S.

De militia D. Henrici C. Goritie et aliorum.

An. Dni. M. CC. Lxxxxviii. prima die Pentecostis D. P. D. Raymundus Patriarcha fecit milites D. Henricum fil. D. Alberti Comitis Goritie cum quibusdam aliis Antonium et et D. Thomasium de Cucanea D. Henricum de Pedrio et D. Costantinum de Utino, in loco qui dicitur Predatimes prope Villa Cadinei sup. Utinum.

Haec in margine sunt quaedam charactere et diversi ...mihi

* Constantinus Savorgnanus cum Carsmano fuit recuperatus La... Castrum Bruia cum aqua Cedre. fuit creatus miles sup. Castro de Arizeto.

De repraesentatione Ludi Xti.

* viij. M. S. Capli f. S.

An. Dni. M. CC. Lxxxxviij. die vii. exeunte Maio videl. in die Pente... et in aliis duobus sequentibus diebus factum fuit repraesentatio Ludi Xti, videl. passionis resurrectionis ascensionis, adventus Spus Scti, et adventus Xti ad judicium in curia D. Patriarchae Austriae Civit. honorifice, et laudabiliter a Clero Civit.

De Guerra Venetorum et Januensium.

Anno eod. die vij. intr. septembri, Veneti devicti in praelio sup. mare a Januensibus: in quo quidem praelio fuerunt interfecti ex utraque parte quamplurimi ... sed plures: et finaliter Veneti ... fuerunt in praelio et capti fuerunt ex ipsis Venetis quam plurimi a Januensibus supra.

Albertus in M. S. Capli f. S.

De captione Castri Tulmini.

Anno Dni M. CC. Lxxxxix. die xi. exe. Jan. captum fuit Castrum Tulmini a Gente D. Comitis Goritie in aurora diei.

De morte Raymundi Patriarchae

Anno Dni. M. CCC. die vj. exe. Feb. in Castro Utini Raymundus Patriarcha Aquil. obiit in Dno, qui vixit in Patriarchatu xxv. annis uno mense et xvij. diebus qui quidem depositus fuit Aquilejae, et sepultus in Capella a ipso facta versus meridiem occidente * in Ecclesia majori Aquil.

De electione D. Conradi Ducis Poloniae in Patriarcham. Item eodem anno

Itē eodem ano die v.° intr.te Marcio Marcus fuit in Patriā Aquilegen. D. Conradus Dux Poloniæ unanimi, comuni, et concordi. p. Caplo Aquilegen.

De D. Henrico C. Goritiæ electo in Capitaneū, et de Werra sua.

Item eodē ano. xvij.a die intr. Marcio in prato Campi Pavij electus fuit D. Henricus Co.s Goritiæ in Capit.eu Foriiulij: Qui D. Co.s in mense Julij sequenti congregavit exercitū suū, in cuius auxilio venerunt D. Gerardus de Camino cū magna gente, et D. Co.s de Ortenburg cū magna gente et etiā quasi oēs Castellani qui venerunt cū oībus suis in villa de Basalgella quæ est prope Utinū, credentes posse hre Utinū et cū ibi stetissent p aliquos dies et nō fuisset eis acceptū recesserunt inde, et iverunt Purzolū apud Savorg. et ōia ista fecerunt ideo, quia comunitates quæd. D. Comitē n. sinebant Civitates intrare. Finaliter facta fuit compositio et pax in vigilia Assumptionis p comunitates, et p D. Johē Philippi qui erat Vic.s D. Petri Patriarchæ qui Patriā nō ūiserat, quod deberent dare eidē Comiti certā pecuniæ quantitatē et ipse deberet desistere ab inceptis. Qui D. Co.s et sui cū oībus fautoribus. recedendo, inde vilescerunt. Sed antequam hec pacificata essent damnū fecerunt in pauco depredando capiendo hoīes et et mulieres vetulas et parvos pueros, spoliando et quod est absonū dicere alij Tedes exurentes quidquid. et inveniebant inhumaniter diripientes.

Item ano Dni. M.CC. Lxxxxviij. die xxij.° intr.te Aprili in Aquilegia D. Egidio Archidiac.s Aquil. factus fuit et receptus Vicedominus p Caplo Aquileg. et p D. Henricū Co.m Goritiæ Capitaneū et p oēs Foroiulienses, hoc pacto et ordine quod ipse Vicedominus n. debet dare alicui Castellano aliqd. castrū domus Aquil. in Werra, nec aliquo Castellario.

De D. Petro Patriarcha.

Itē eodē ano venit ven. D. Petrus Patriarcha in Foroiulij circa festū S. Michaelis, in civit. et venit in festo B. Lucæ Evang.ta confirmatus, et consecratus p Papam Bonifaciū. ij.o ano suo in Festo nativitatis S. Johis Baptæ.

De amplificatione fori Civit. et empt. trium domorum.

Ano Dni. M.CC. Lxxxxviij. in mense maij comunitas Civit. emit tres domos, quæ erant prope forū, et domū Mainini longe ex altera parte pro amplificando forū, qu. erat parvū nimis et arctū: et ipsas domos diruerunt eodē ano in mense pd.o Maij. De fulgure.

Ablata a M. S. Capli. L. S.

~~Ablata a M. S. Capli. L. S.~~

[illegible]

De fulgure.

* M. CCLC. M. S. Coll. F. S. — Item eodem anno in festo S. Johis Bapte in aurora diei fulgur cecidit in turri maioris Ecclesie Civit. et proiecit in terram Crucem cum Gallo et cum lapidibus tenentibus ipsam Crucem, qui reperiunt tectum Ecclesie S. Johis vehementer. Et tunc in ictu oculi ipsum fulgur intravit Ecclesiam et interfecit Jacobum Subdiaconum filium Ursij de ultra pontem, qui erat mansionarius ante altare S. Pauli in choro, et de scallis que est super Altare maius proiecit ad terram ultra xvj et mantellina que est circa altare et in Sacristia descendit, et rupit aliquantulum de muro Sacristie ubi tenebatur vinum et cera et de scalis, unde illuc descendit et fuit in Capella S. Laurentij, ubi similiter rupit de muro super altare et fenestram vitream, que est post ipsum altare et de cruce maiori et de Choro versus Curiam Patriarche. Et sciendum est quod plures de Dominis occidisset sed in Choro non erant quia in illo dixerant matutinas.

De Werra inter D. Patriarcham Petrum et D. Girardum Camin.

Anno Dni. M. CCC. in mense Junij D. Nicola nepos D. Petri Patriarche dedit D. Girardo de Camino locum Sacili et in [illegible], ubi [illegible] D. Nicolao ad terram suam, et D. Girardus tenuit ipsum locum quando dicebat D. Petrum Patriarcham velle dare eundem locum D. Girardo de Castellis inimico D. Girardi de Camino mortali. Propter quod orta est Werra inter D. Patriarcham, faventibus eidem comunitatibus, et paucis Castellanis ex parte una et D. Girardum de Camino, et Comitem Goritie, quasi cum omnibus Castellanis ex altera. In tantum quod destruxerunt totam terram Forijulij, et villas combusserunt. Et in Vigilia Assumptionis S. Marie positis insidijs nostre parti per eundem D. Girardum ultra flumen Luenze nostri succubuerunt, et mortui fuerunt ibidem quamplures, et capti inter quos mortuus fuit Dytricus de Rotignaco, et Franca de Civit. et in aqua mortuus fuit filius D. Nicolai de Budrio et alij quamplures, quorum numerus nescitur. Pax autem reformata fuit, et preconizata eodem anno, quarto die ante festum S. Martini.—

De adventu D. Maynardi Comitis de Ortemburch in Civitat.

Anno Dni. M. CCC. D. Maynardus Comes de Ortemburch qui factus fuerat Capitaneus generalis per D. Petrum Patriarcham venit in Forumjulij, videlicet in Civitat. in subsidium D. Patriarche et Aquil. Eccle. contra D. Girardum de Camino, Comitem Goritie et quasi contra omnes Castellanos Forijulij. x° die intrante septembri. qui obsedit Villaltam in festo S. Mathei Apostoli et fecit eis magnum dampnum.

De morte Ven. D. Dni

De morte Ven. P. Dni Petri Patth.

ii

Ano Dni. M.CCC primo Ind. xiiij. die x. exe. februario. Ven. P. D. Petrus Aquil. Patth. obijt in castro Utinensi, et sepultus fuit ibidem in Capella S. Mariae.

De indulgentia Romae concessa a Papa Bonifacio.

Ano Dni. M. CCC. Dnus Papa Bonifacius quartus, qui destruxit illos de Columna totaliter et civitatem illorum et castra destrui fecit, concessit, et dedit omnibus vere poenitentibus et confessis qui limina Sanctorum Apostolorum visitabunt a festo Nativitatis Dni, circa MCCCiij. ad annum unum et et qui stabunt Romae continuis diebus xv. visitando singulis diebus loca sancta, indulgentiam omnium peccatorum excepto peccato usurae. Ad quam indulgentiam ivit populus sine numero.

De electione D. Pagani et D. Ottonis in Venera.

Ano Dni. M.CCCI. mortuo D. Petro Patth., Capitulum Aquil. convenerunt de electione facienda in festo B. Mathiae Apli, et elegerunt in Patth. omnes Canonici D. Paganum de la Turre, qui tunc erat Vicarius D. Raymundi Patth. Vicarius Aquil. exceptis D. Jacobo Epo Concord. et Gyllono de Villalta Archidiac. Aquil. et Fedorico de Cremona Can. Aquil., qui postulaverunt D. Ottonem de Ortemburch Vene... ...*... qua electione et postulatione celebrata, tunc armi... Alexandri (?) D. Vidonem de Villalta can. Aquil. Vicedominum Ecclesiae, qui D. Vicedomus cum vellet Castaldias dare sicut erat consuetudo, Communitas Civitat. Utinensis et quidam alii nolentes sibi dimittere, quia dicebant se emisse a D. Petro Patth. dictas Castaldias, et solvere pro ipsis ... est ius. Civitatis ex parte una Vicedomum non Castellanis ex altera. Qua de causa combusserunt villas et depraedati fuit omnia illorum, potuerunt ... Deinde ... Capitanus D. Henricus Co. Goritie et ipsum Capitulum Aquil. et Castellanos die v. intr. Julio eod. ano. Item die xiiij. Junio Civitatenses cum gentes Co. de Ortemburch intraverunt villam de ... et ipsam combusserunt, omnia inde auferentes et combusserunt totam villam, et ... *sexto die sequenti iverunt Utinenses cum ... ad Villam ... et ibi ceperunt multos homines, et depraedati fuerunt totam villam cum Curtina eiusdem villae et ex tunc tota terra Forojulii, tam ex parte una, quam ex altera fuit destructa totaliter. Quae Guerra et discordia in festo exaltationis S. Crucis tractatu D. Maynardi filii D. Alberti Comitis Goritie fuit pacificata, et factae fuerunt treugae eodem die, usq. ad festum Circumcisionis Dni futurum.

De grandi terremotu

Absuet a N. S. Capli. T. S.

De grandi terremotu.

Ano Dni. M. CCCI. die xv.° intr. Junii die Dnico in aurora diei fuit magnus terremotus et circa nonam simul et post uesperas eodem die, et insequenti nocte, post mediam horam iterum.

Abluit a M. S. Capli f. 5

De grandi tempestate.

Item eodem anno in uigilia S. Udalrici fuit in Ciuitate et circa Ciuitatem tempestas tam magna, quae quasi destruxit oia circa Ciuitatem, et fuit grossa sicut oua.

De aduentu D. Ottoboni Patriarche.

Anno Dni. M. CCCII. penult. die mensis martii Dnus Papa Bonifacius quartus ordinauit Patriarcham Aquil. D. Ottobonum tunc Epm Paduanum et Capitulum Paduanum D. Paganino Decano Aquil. electo in Patriarcham existente in Curia Romana super quaestione ipsius Patriarchatus. qui D. Ottobonus uenit in Forumiulii uid. Utinum x.° die exeunte Aug.to, in Ciuitate uero die vi. exeunte Aug.

De turri, et scalis lapideis Patriarchalis domus in Curia.

Ano Dni. M. CCC. iiii. vin. D., et D. Ottobonus Dei gratia Aquil. Patriarcha fecit edificari et construi in Austria Ciuitate turrim cum scalis lapideis uersus Ecclesiam et incepit in maio et perfecit ipsum opus in Aug. dicti anni.

De igne in Ciuitate.

Ano Dni. M. CCC iiii. die xv.° intr. Junio circa ultimam noctem exiuit ignis de domo Boni prope portam pontis Austrie Ciuitatis de intus uersus orientem in qua morabatur quidam Tuscus noe Augustinus. Et combussit oes domos D. Bernardi Decani et domos D. Henrici de Prampergo cum turri quae fuerunt D. Liuardini militis et illorum de Orzone, et oes domos ab utraque parte uie usque ad uiam qua itur ad Pusterulam, usque ad molendinum, et eundo uersus fratres minores oes domos ab utraque parte duarum uiarum combussit et domos D. Abbatis Mosacensis, et domos fratrum minorum cum oibus domibus Curie site intus domos fratrum, quae dicebatur Curia Dne Ettadotti.

Abluit a M. S. Capli f. 1.

De morte Musatti.

Ano Dni. M. CCC iiii. Musattus de Ciuitate Capitaneus sine Castaldio montis falconis uice et uice D. Patriarche Ottoboni, fuit interfectus per D. Rodulfum de Duino apud montem falconem, ipso Musatto uenante cum accipitre die iiii. septembris. et die v.° eiusdem mensis portatus fuit Ciuitatem et sepultus apud fratres Predicatores, quia ipse D. Rodulfus inimicabatur dicto Musatto cum quibusdam aliis ad mortem.

De repraesentatione passionis Xpi, et ludi Dni, ut ita dicam.

An. Dni. M. CCCiiii.

An. Dni. M.CCCIIIJ. facta fuit p(er) Clerum suae Capli Civitaten. repre-
sentatio suae festa fuerunt representatae infra: In primis de crea-
tione primorum parentum deinde de Annunciatione B. Virginis de
partu et alijs multis: et de passione et resurrectione ascensione ad-
ventu Spus Sci. et de Antichristo et alijs et demum de adventu Xti ad
Judicium et sup.dta facta fuerunt solemniter in Curia D. Patrie in festis
Pentecostes cum alijs duob. dieb. sequentib. presente D. Antonio Patrie
Aquil., D. [illegible] q. D. [illegible] de Civitate [illegible] Concordie et alijs
multis nobilib. de Civitatib. et Castris Forijulij die XV. exte Maio.

De morte Illustris Viri D. Alberti Comitis Goritie

An. Dni. M.CCCIIIJ. nob. vir D. Albertus Co.s Goritie obijt Lonzi et
sepultus fuit Tiezaij in vigilia nativitatis S. Marie: et facte fue-
runt ibi magne oblationes in die sue sepulture: Dati fuerunt
XL duc. Aquil. cuicumque sacerdoti.

De creatione dierum presbiterorum per D. Bernardum
Decanum Civitat.

An. Dni. M.CCCIIIJ. ven. D. Bernardus Decanus Eccle Civitat. fecit ac
de novo creavit presbiteros Ayrezeri die [illegible] et And. filium Dne Ben
venute die VIII intrante octobri suos prebendarios in maiori Eccla
Civitat. quib. dedit certos redditus et proventus et ad. annum facta
fuit sibi gratia in Caplo Civitat. p. Caplm quod iidem presbiteri et
suis successorib. non poterint aliquas collectas: tali quidem conditione
et pacto, quod pdti prebendarij singulis dieb. dicere teneantur unam
et alter de Missa Maiori in S. Iohe
Baptista cantare, et decem minutas missas, et in ipsius ordinatione plenis
antiphonis: et quod ipsi teneantur continue interesse officijs canonicis.

De aial grandi

Ann. Gecicjto in festo B. Blasij incepit ningere in Civit. et fecit illa
nix tam magna. quod non fuit homo qui diceret se unquam vidisse
in Forojulio tam magnam: et fecit damnum valde grande de arborib. et
specialr. pomiferis et diruit plures domos: et specialr. in Rutanino dto
Fruxit Villis, et domos quamplures, ubi mortui sunt boves, et oves satis
multe. que nix duravit in Civit. bene XV. dieb. in Aprili.

De captione Spegnebeck

Ann. Dni. M. CCC.V. die ultimo Iunij nob. vir D. Ghizzardus filius Comi-
tis de Cruciano obsedit cum magna multitudine equitum et peditum Castrum
de Spegnebech in cuius subsidium et iuvamen D. Marchio Ferrarien-
sis misit quinquaginta; et insuper Illustris vir D. Henricus Co.s Goritie
cognatus dti D. Ghizzardi personaliter venit cum magna gente bene parata
et nob.

Absunt i M. 5. Capli. D. G.

* M. CCC V. in M. S. Capli D. G.

4 [illegible] vir D. Meynardus Co. de Ortanburch venit in Generalis (?) D[omi]n[u]s [illegible] qui erat [illegible] ipsius D. Rizzardi. Dux Carinthie misit in [illegible] [illegible], [illegible] quasi o[mn]es [illegible] in [illegible] ipsius D. Rizzardi [illegible] ibidem congregatis, [illegible] machinis, [illegible] aliisq[ue] [illegible] [illegible] ipsum et eis [illegible] tinentes acceperunt aquam, [illegible] [illegible]. [illegible] quod [illegible] nullus exire poterat. [illegible] [illegible] [illegible] factis, [illegible] [illegible] et dictus [illegible] D. Rizzardo sponte [illegible], die VI. Aug.

De Guerra int. D. [illegible] et D. Rizzardum.

Item ano Dni. M. CCCV. [illegible] et Dnus [illegible] Patria Aquil. exercitum [illegible] die VI. ex[eun]te septembr. cum gente sua et gente D. Ducis Carinthie. Qui Dux Carinthie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] D. Patrie [illegible] [illegible] Patria [illegible] Duci [illegible] quam [illegible] in Carinthia et ipse Dux [illegible] misit iuvare D. Patriarcham et Aquil. Eccla[m] pro [illegible] [illegible] qui D. Patria iuit ad S. Vitum et Cividat. et [illegible] et [illegible] Castellani venerunt ibi [illegible] dict. die [illegible] VI. ex[eun]te septembr. Religiosi Viri F. Albertus Vic. Dni et Fratres Augustinus et Enoch eius socius et nob. Vir D. Zanatus milites et familiares Dni cum filio suo venerunt [illegible] D. Rizzardi de [illegible] [illegible] Dni [illegible], quod [illegible] et [illegible] et alia bona Eccle Aquil. reddere deberet quae reddere [illegible]. Et [illegible] fr[atr]es et D. Zanattum cum filio Ambasiatores dni [illegible] [illegible] cepit et eos incarceravit. D. [illegible] Patria [illegible] ad S. Vitum et gens sua, et Ducis aliquando ante Valvasonum, aliquando ante Spengenberch et contra inimicos die[bus] singulis equitabant [illegible] [illegible], [illegible] inimicos [illegible] et in [illegible] D. Patria faciebat fieri pontem, [illegible] [illegible] [illegible] Flumen [illegible] transitare. Ex alia parte fluminis erat gens D. Rizzardi cum edificijs suis bene munita et [illegible] [illegible] d[ict]um pontem complere nec in aquam ponere. [illegible] facte fuerunt treuge int. D. Patriarcham et D. Rizzardum usq. ad festum S. Georij, et in vigilia o[mn]ium Sanctorum D. Patria redijt Utinum cum gente sua.

De Guerra int. Cividat. et D. Iohem di Ragzano.

Ano Dni. M.CCCV. die Lune XI intr. octobr. veniens D. Paulus [illegible] [illegible] de [illegible], [illegible] Massarium domus D. Iohannis di Ragzano, qui erat contra D. Patriarcham et combussit domum [illegible], quae est prope pontem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ob hoc D. Iohes motus cepit Leonardum filium [illegible] de Civit., et quendam [illegible] de ponte [illegible], et duos alios sub Ragzano, et cepit boves, et vendidit, et castros

Absunt o[mn]ia [illegible] F. D.

castrus bene in magna quantitate macellitorum de Cenis. que erant in Sanimachin pasquis ipso die. Cantarenses statim miserunt nuncios ipsi D. Sofie qui vilaverunt homines et animalia reddiderunt. Qui cum reddere nollet eodem die et dies sequenti Cantarenses combusserunt et consumaverunt ipsum D. Johem usque ad muros castri –

De captione D. odonici de Castello –

An. Dni. M. CCC ✱ die. iiij. intr. Decembri D. Valbonus petroderii D. Johis de Zaccala positis insidijs cepit D. Ordaranum de Castello magistrum alterum, veniendo ipsum D. odonicum de Trivisio et capti fuerunt cum eo duo de suis et duxit eos ad [illegible]. Et in sequenti die duxit eos Zaccalam. Cepit eum quod sui causa dicebat se prodidisse locum suum de Speingenblerich et sibi dicebat. fac mihi locum meum reddere, et ego dimittam te –

De captione Castri de Budrio –

An. Dni. M. CCCVj. D. nicolaus fil. D. Henrici qm. de Budrio die .x. Junij intr. Aprilo cum gente D. Henrici Comitis Goritie cepit locum sive turrim et partem Castri Dnorum Rodolrici et frum de Budrio ac etiam Dnas; et eodem die depredati sunt Villas circumjacentes, et sic munierunt eundem Locum. Die iij. tunc sequenti gens D. Pathe cum Utinensibus, et Civitat. combusserunt Villam de Budrio: et vocaverunt eos usque ad muros Castri, et his factis eodem die inde recesserunt.

De Villa de Tricigerano –

Item die viij. exe. Julij suprascripto anno D. Nicolaus de Budrio antedictus cum gente D. Comitis et inde partibus Dnis Andulfo de Duino et Johe de Villalta et alijs multis non casu sed studiose et voluntarie combusserunt Eccliam S. Theodori de Triciguano igne cum lance is per finestras ponendo: in qua Eccla combusserunt ultra L. iiij. mulieres et pueros: et reperti fuerunt pueri parvi quamplures super altare combusti: Cetera vero corpus Dni chrisma, et oleum sanctum et alia ornamenta Eccle, que ibi fuerunt combusta quis referat nisi cum dolore et gemitu. Et in festo B. Mathie tunc proxime sequenti uidelicet exe. Julij D. Henricus Cos Goritie et alij quamplures ex Castellanis inierunt personaliter Tricigranum et combusserunt turrim Eccle: et unus puer, qui erat in turri nolens discendere, proiecit se per fenestras sicut catellos turris: et ita fuit unus exstinctus, dissolutis membris, et separatis ossibus. Et duo alij homines eadem similiter se projecerunt. Tertia combusserunt totam Villam.

De Orsaria et Primariaco.

Item predicto anno combusserunt Villas Orsarie, villam Primariaci: et occiderunt unum multos captos ex vertice Budrie die vj. exe. Julij.

Item xiiij. d.

Ariunt 3 M.S. Capli F. S.

Item xiij die intrante Martio venit gens D. Comitis apud Utinum quasi circa por-
tas. et D. Paulus Boziani qui erat Utini currens post ipsos usque Cividena-
tum et D. Asmanus de Utino cum Vincentijs, et cum multis peditibus et posuerunt
insidijs apud dictam Villam. Cividenenses ceperunt unum ex equitibus D. Pauli
et ex peditibus circa Lxxxiij. et mortui fuerunt circa iiij vel sex: et sic
ipsis piscatoribus ibi vix D. Paulus evasit, et et fuerunt quamplures vul-
nerati, et ita rixas reportaverunt.

Absoluta M. S. Ogli T. J.

De combustione Villæ Calani.

Item xv die intrante Martio in Vigilia S. Hilarii Co. Henricus cum suis se-
quacibus intravit Villam Calani et festivam et venerunt in Campum qui est
in capite campi ubi erat ludus, residuus exercitus dispersus per Villam
cum equitibus, quam peditibus combusserunt brevius totam Villam et Cameram
et vadium et evacuaverunt maiorem partem Villæ usque ad Turrim.

De adventu illius de Quirtayn et obsidione Budrij.

Item eodem dicto die xij Aprilis, nobilis vir D. Conradus Quirtayn venit
in Utinum in auxilium D. Ottoboni Patriarchæ cum magna gente exercituum
qui D. Conradus erat Capitaneus Ducum Carinthiæ. Et de ipsorum voluntate
et consensu venit in Foroiulij die Iovis sequenti videlicet die Lunæ et xviij
die Aprilis die Iovis sancti Domini. D. Patriarcha una cum dicto Quirtayn et cum
munitionibus et paucis Castellanis fidelibus obsedit Budrium et iij die sa-
die Sabbathi tunc sequenti summo mane expugnaverunt ipsum Castrum,
et ante 3am ipsum ceperunt, nullo Deo gratias ex nostris ibi mortuo: et
ceperunt D. Nicolaum et filium et multos ex gente D. Com. Et fuerunt
capti tunc C et xxx et plures, et ducti fuerunt Utinum. Deinde
D. Patriarcha dedit illi de Quirtayn ex Christianis quosdam ficit duci
in Carinthiam illos de Budrio cum quibusdam Christianis et ipsos plenissime
reperte D. Asquini fecit recludi in turri Glemone: alij quamplures
Utini remanserunt. Et sequenti die Sabbathi statim capto castro ipsum
combusserunt et infra per maioris diei Domini faciendis dirruerunt: et
D. Patriarcha rediit Utinum.

De Castello.

Item anno predicto die D. O. Patriarcha cum exercitu suo iverunt Utinum.
xi die exeunte Aprili scilicet die Iovis: et obsedit Castrum Sorpeti. Et
quia ille de Castello scilicet D. Odoricus erat captus et ille de Zuccola
ut antea dictum est D. Artuycus nepos D. Odorici predicti cum uxore D.
Odorici et alijs Dominabus videntes quod ibi tueri non poterant ad mercedem
Dei et gratiam Domini venerunt: et Dominus posuit ibi Vexillum suum, et dimi-
sit ibi aliquos de familia sua. D. Artuycus predictus renunciavit
iure suo compositioni sive potius conspirationi factæ cum D. Comite
et D. Rizardo et alijs Castellanis contra D. Patriarcham et promisit non
sacramentis in perpetuum non venire, nec facere contra D. Patriarcham et Aqui-
legiensem Ecclesiam

Absunt a M. S. Castri F. S.

ligien: Cecilia sup. hoc pretiosis bonis securitatib. et ita D. Patha re-
dijt eadē die Sabbathi Utini: et gdus D. Arthur cum venit eadē die veni-
gente sua servire D. Patha —

De obsidione Castri de Vrusperg.

Stephanus Dñi Episcopi D. O. Patha die viiij. ex.e Aprili misit Ven. Tr.
Albertus Vr.e un. cum gente Civitatis: et viiij. die ex.e d.i mensis Civit.
obsederunt Castrum gdum de Vrusperch: et de antro de Tulmino
venerunt multi ad obsidionem gd.i Rustici de villis qui erant in Ci-
vitate propter vero concurrerunt ibi dia seu fuentes in consilio
Civit. aliquando bis, aliquando ter in die ibi venientes, et hoc duravit us-
que ad diem v.m Maij: et recesserunt ab obsidione d.i Castri die v.a Maij prop-
ter treugas factas, ut inferius continetur. —

De Treugis factis int. D. Patha, et Comitē, et D. Rizzardum
de Camino et Castellanos.

De gradi tempestate in quaresma.
Anno Dñi M. CCCVI. die penultimo octobris fuit in Civitate mag-
na tempestas in turbine ita magna et multis et in aliquib. fecit in aliquib.
locis projecit collegi cum conchis vineis destruxit turres et
singularem campanilem qui Stabant sine alterum sine
ore illo et fecit magnum damnum.

Anno gd.o die v. ex.e maij facte fuerunt treuge int. R. P. D. O. Dei
gra Aquil. Patha ex parte una et nob. viros D. Henricum Comite
Goritie et Rizzardum de Camino cum Castellanis fauentib. eis ex parte
altera usque ad festum S. Martini certis pactis sub pena duar. m. mar. —

De vituperatione Sacili.

Anno Dñi. 1306. ~~[illegible]~~ festo B. B. martyrum Gervasij et
Prothasij vituperauit R. D. Ottobonus D. E. Patha Aquil. Sacilum in
servore diebus... 13

Absunt a d. M. S.

De introitu Sororum in monaster.o S. Clare in Utino.

Anno jamdō die xj. intr.te xbri R. P. D. Ottobonus Dei gra sedis Aquil.
Patha consecrauit maius Altare gd.i monast.e edificati et facti per
Vecellutum de Utino et Bertoldi amore Dei et pro suorum peccatorum
remissione et eodē die primo inclusit ibi quatuor sorores, quarum duas
que recepte fuerunt de monast.o S. Clare de Civitate, et duas de
monast.o de Cremona.

Qualiter illi de Cucanea intrauerunt et exciuerunt Civitat.

Anno Dñi. 1308. die xiij. intr.te maio post prandium hora dormi-
tionis nob. viri Dñi Henricus de Prampergo, et Odoricus de Cucanea
venerunt in subsidium Dñi Valterpertoldi et Bernardi fratrum filiorum
q. D. Sohir de Cucanea et cum apparatu satis magno intrauerunt
Civitatem hoc modo. Jacobus filius D. Odorici de Budrio et Leonardus
de Fagedis cum quibusdam alijs eis fauentib. ceperunt turrem gd.e por-
te S. Silvestri, Seruis custodib. qui videntes, quod fiebat,
noluerunt seruare et statim ascenderunt domum de Cortis et factis
signis cum gladijs primo super portam S. Silvestri, intrauerunt quidam,
qui erant in

qui erant in burgo S. Vincentii de familia D. Pauli Bozari qui erat in inimicitijs illorum de turri, et vocabat Zuccullo. Deinde desup. fuerunt de Portis, et videntibus illis de Zuccullo sicut antea tractatum erat cum magno impetu discenderunt, et intraverunt terram. Cum vero fuerunt in terra, D. Valbertus petrobonus cum Paulo Bozario et cum suis velut duces hominum inierunt per inferiorem viam apud solum: et ibi balistratus fuit D. Candidus [illegible], et cum nullus traheret se propter eos ut forsan credebant, quando venerunt ad suos, apud domum D. Odorici de [illegible] qui factum erat quodam [illegible], et ibi viri cum eis se balistabant et de domibus, et turri Philippi et Lanfranci [illegible] magna [illegible] lapidibus, nec alteri fuerunt quam milites [illegible] D. Odorico de Cucania, qui cum Thomasino erat familiaris de Cucania qui [illegible] [illegible] et forsan sic ut vos aliis cum impetu venerunt ad forum et ibi D. Thomasinus [illegible] fuit occisus dimissa [illegible] viris [illegible] cum aliis ad suos [illegible] [illegible] composuerunt inimicos partes, [illegible] [illegible] ad [illegible] et illi scientes quod nuncius qui venit de Zuccullo qui [illegible] quod ad [illegible] veniebat subsidium de Utino, acceperunt [illegible] et [illegible] cum magno [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] fuerunt cum balistis, et lapidibus [illegible] multa [illegible] sed nullus remansit in Civitate mortuus nisi solus Thomasinus [illegible] [illegible] in [illegible] acceperunt equos de [illegible] die [illegible] D. Petra misit [illegible] [illegible] Civitate, [illegible] die, et aliis diebus proiecte fuerunt ad terram domus [illegible] D. de Zuccullo, et acceptum fuit quod erat intus, et mater ipsius Thomasini fuit inde eiecta, et ivit Zuccullo cum suis domicellis. Domus D. Valterpertoni [illegible] Domus Pauli Bozari, domus Jacomuti fil. qm. Bonerii de Vierono, qui fuit cum eis, et turris D. Henrici de Prampergo [illegible] vant [illegible] Domus qm. D. Odorici de Budrio [illegible] fuit proiecta ad terram, [illegible] qm. [illegible] ad [illegible] Jacobi: [illegible] [illegible] intus repertum fuit fuit acceptum. Similiter qm. Simon fil. Henrici D. [illegible] fuit cum eis, acceptum fuit illud, quod mater habebat in domo, absente Henrico a Civitate. Et [illegible] qm. Philippus f. D. Conradi, qm. D. Philippi fuit cum eis, habitus fuit suspectus ipse D. Conradus, et familiares D. di [illegible] Castaldionis, et Consilium fuit citatus, qui statim comparuit

comparuit et dixit, quod ille filius suus non erat in sua nec [illegible] in loco accepta non eius consulta, tamen tene voluerunt domum suam, quia in eundo quell[...] et inde suam custodiam Civitati posuerunt. D. Rex Lotha misit pro ipso conducere Utinum, qui statim fuit et apud ipsum Dnum stetit per aliquos dies. Videns ergo Dnus ipsum inculpabilem remisit Civit. mandans Comuni, quod sibi domum suam redderent acceptam ab eo bona securitate quod illam inimicis non daret, nec eis favorem vel auxilium impenderet, quod et factum est —

De Gronumbeuch.

Absunt a M. S. Capit. d. l.

Anno pred. die penultima maij, illi de Zucculo furtive acceperunt Gronumbirch, post dies et ibidem ipsis existentibus, multa mala fecerunt. Quod vindicatum fuit illis de Pratis inferius dictis. —

Qualiter D. O. Lotha destruxit muros de Vinzono —

Anno Dni 1309 die [illegible] D. Patriarcha Lotha fuit Glemone et eodem die nobilis vir D. Conradus de Strambirch venit sibi in auxilium: et xij die dicti mensis existentibus illis de Glemona et [illegible] in ducatu voluit D. Lotha obsidere Vinzonum: sed videntes quod sibi non potuerunt resistere dederunt se et Castellum personis et muros ipsius Vinzoni dirruerunt et remanserunt deinceps suis parere mandatis. —

De [illegible] Zaunolani et Zucule.

Absunt a d.° M. S.

Anno pred. d. D. Lotha cum exercitu suo equitavit die xiiij dicti mensis ante Zavondianum et [illegible] illo sibi favorauit: et combussit et destruxit omnia usque ad Castrum. Die sequenti et eodem die post prandium die sabbati venit Civit. et statim ipso die obsidet Zuculam cum gente sua et Civitatem propter discordiam superius expressam, et concremaverunt omnia bona illius de Zucula in ipso monte Zucculae: et continue projiciebant intus cum suis machinis, et interdum [illegible] se ad invicem. Tamen in illa obsidione nullus fuit mortuus nisi unus de familia D. Lotha. D. cum Lotha cum Forojuliensibus, et D. Conradus de Strambeuch existentibus in dicta obsidione significatum fuit, quod D. Rizzardus intrasset Forojulij cum magno exercitu: quo audito D. Lotha cum exercitu inde recessit, reportatis machinis in Civitatem prius, et omnibus, quae fuerant reportanda, die iij exeunte [illegible], et tunc die sequenti ivit Utinum. Tunc illi de Zuccula combusserunt Zolanum, [illegible], et [illegible] fecerunt super Civit. et [illegible] Braydas Leonardi [illegible] Durasti de [illegible], Bened. [illegible], et [illegible] Martini Zanulle et aliorum plurium. Et versa vice Civitatenses [illegible] Braydam D. Pauli Boyani, Magistri de [illegible], Jacobi de Budrio, et Sawarti filij Bonini de Venzono, qui

Absunt Zuccula

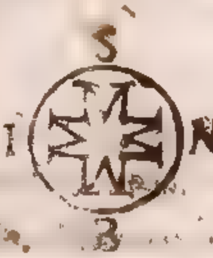

Latent Zucule –

De destructione Cortine Sedilani –

Ano Dni. 1309. die xvj. Martij nob. Viri D. Henricus Co. Goritie, et Rizardus de Camino cum quibusdam de Castellanis sc. de Spilimbergo, Pramperg cum ne. et Zucula obsederunt Cortinam de Sedilano, et cum pluribus machinis [illegible] proijcebant: tandem ipsam habuerunt certis pactis, et ipsam depredatis quam multe villarum fugerant tunc Ville, proijecerunt ad terram et Cubas, et postea Cortinam combusserunt [illegible] –

De destructione Castri Sacilitti –

Ano Sd. in fine D. Martij prescripti aui obsederunt Sacilettum, quod expugnato, et ipso die 3a combusserunt, et muros et alias munitiones oes proiecerunt ad terram, D. Patriarcha Utini existente –

De Captione Castri S. Viti.

Item eodem anno Sd. Dni obsederunt S. Vitum die 3o exe. Aprili, et cum multis machinis intus proijcebant, et ad se manutenere non possent die xj. Maij eundem locum D. Rizardo dederunt –

De morte D. Henrici de Pramperg.

Ano Dni. 1309. die prima Aprilis, accepto Dns Henricus de Pramperg, et Vatterpertoldo de Spegnebergo cum magno apparatu in destructionem et depopulationem contra Maniacum, et in exercitibus illos armatis, subito fuerunt impetum [illegible] quidam Valvasonici Lodovici D. Patriarche, sc. ille de Cansoni et ille de Lirzano, et ex iis multos occiderunt. Et D. Vatterpertoldus et Arnejus f. D. Henrici de Pramperg fugerunt in Castro Montoriali: et intus capti fuerunt quamplures, inter quos captus fuit D. Henricus de Pramperg, et ductus Utinum ad D. Patriarcham: quia confessus fuisset multa mala fuisse tunc facta contra D. Patriarcham, amputatum fuit sibi caput in foro Utinensi die y. Aprilis, et sepultus apud minores sine officio, et extra Cemeterium

Abscissio capitis S. Capti [illegible] I.

De reditu D. O. Patriarche et eius reditu –

Item predicto anno die xj. Maij, sc. die Dnica [illegible] D. O. Dii qui Patriarcha Aquileg. venisset de [illegible], nisi tantum cum suis [illegible] nona die fuit Aquileg. qua significatio fuit sibi multa mala fuisse tractata contra eum per nobiles [illegible], ut eum ibi bene esse securum.

Die uo. xviij Sd. nobiles fuerunt colloquium apud [illegible], in quo inter fuerunt oes de Forojulij: et die sequenti facta fuit quedam conspiratio inter eos et iuraverunt oes insimul faciantes Vicedomino D. Varnerio de Cucanea, ordinantes ibidem, quod de bonis Aquil. Curie satisfiat D. Amici

fiet D. Comiti de Ottenburg, Venzoni, et ad Cucanien. qui erant extra 16
civitatem de directione consilii et quod deberent redire in Civit.
qui redierunt in Civit. die ultimo Maij. Et facta fuit concordia
inter intrinsecos, et extrinsecos d.a die. De discordia habita superius. Et

Vault i M.S. Cap. 8.8:

d.o die xx. Maij venit Cognatus D. Henrici Comitis et intravit Villam
Mortilyani cum magna gente armata, ubi fecerunt multa mala.
Cum vero D. Patriarcha d.o intellexisset qui erat Aquilegiae, statim
eodem die inde recessit et ivit Glemonam ... D. Legato
... Ferrarie cum d.o D. Legato pluribus diebus. Pos=
tea ibi accepta licentia rediit ... et facta concordia cum
D. Rizardo venit Utinum die xx. octobris cum paucis de suis: sed D.
Odoricus de Cucania associavit eum—
Similiter fuerunt in partibus Histrie et Sclavonie cum magno damno.
1309. de mense Junij—

Qualiter D. Rizardus succubuit in Utino.

Anno Dni 1309. D. Rizardus de Camino venit Utinum 2.a die post festum
S. Marci cum magna multitudine equitum et peditum. et Everzano
et erant cum eo illi de Castello, de Portis, de Spegimbergo, de Cucania
et alij Forojulienses quamplures ... nobiles de Zuccola et suo dis=
trictu. Fuit vero in tractatu cum D. Patriarcha pluribus diebus sub pace
informanda de discordia, quae fuerat inter eos et volebat quod
D. Patriarcha faceret cum Cap.lo generale in Forojulio, et ipsis existentibus
in tractatu et in concordia ... D. Rizardus die Dnico xv.
eod. ... Magistri Nicolai filij Albinuti
de Utino qui habebat magnam partem in Utino ...
et conspirationes factae ... quia ...
post prandium armata manu intravit Utinum per portam Everza=
ni sed ... et auxilio Dei factum est, ut clausis dictis portis,
excepta illa ... Magr Nicolaus ... in Giar=
zeto ... accidit ... et fugas, et ibidem
mortui sunt ... inter quos fuit interfectus D. Valterpertoldus
miles de Spegimbergo, et alij fuerunt nobiles ... D. Rizardi. Capti
fuerunt ultra C. et ... quia sanus erat. Et de
ipsis ... D. Patriarcha in magna quantitate, et redimebat
... et fuit ... qui redimeret se mille mar., alij CC. mar.
alij secundum suam possibilitatem, ita quod aliqui ex Utinensibus ob

hoc ...

fuit mirabiliter sunt ditati: et qui boni et magni remanserunt in g. libras et illas ultra. C. ... quicumque aliquid capiebat suus erat, et gratia Dei permittente nullus de intrinsecis fuit lesus, sed quasi solummodo mulieres & Cruellus et rustici de Villis fuerunt illac victoria.

Tunc D. Patriarcha fuit Ill. viro D. Henricus Comite Goricie Capitaneus generalis in Foroiulii: qui dictus Comes congregato suo exercitu ivit ad recuperandum de septem locis quae detinebat D. Varnerius de Cucanea pro expensis factis ut dicebat quando fuerat Vicedominus pro manutenendis bonis dictis. Et primo acquisivit ante Bretesinum, et ipsum locum rehabuit statim, sc. die VI. exeunte Aprilis. Die xiij. die sequenti habuit Avoniam, et die xv. sequenti habuit Tumieciam et Sclusam dictus Dominus Comes et omnia ista loca habuit pactis, quia dimisit habitantes ire cum bonis et [illegible], quae portare possunt.

De impositione viij. den. per foco.

Anno Domini 1310 ... D. O. Patriarcha imposuit in Foroiulii xx. den. per quolibet foco et ultra [illegible] pro subsidio eundi ad Conc. generale ordinatum per Papam Clementem apud Vienam quando pecunia sua parte maxima contingente habuit Capitulum Civitaten. de mense Feb. die —

De Montisfalcone.

Anno dicto in mense Feb. venit cum exercitu suo D. Comes ante Montisfalconem, et castrum obsedit et devastavit ibi in obsidione circa xv. dies quem locum detinebant illi de Cucanea et quod est de aliis: quemquidem locum [illegible] dederunt D. Comiti, quia non habebant alimenta ultra tales.

De Villalta.

Anno dicto cum esset D. Comes cum exercitu suo apud S. Danielem, D. Odoricus de Villalta qui erat de parte D. Rizardi licet promisisset se vicissim ipse et alii de Villalta se intromittere nec dare locum suum alicui nec sibi recipere in bonis suis et in Villalta aut certis pactis sed [illegible] locum [illegible] quem vellet qui vellet obtinuit bene certum pactum quod dicti misit D. Rizardus, quem locum D. Comes statim obsedit cum suo exercitu et Communitatibus et Castellanis: et fuerunt [illegible] in ipsa obsidione quamplures et maxime de soldoneriis missis inde per D. Rizardum. Tandem videns D. Odoricus quod se manutenere non valebat et sicut qui vellet cum suis locum suum die xx. Martii tradidit D. Comiti: in quo loco inventum fuit bladum [illegible], quod est incredibile, et alia victualia et inde omnes asportatus ut placuit D. Comiti [illegible] fuit [illegible] [illegible] et D. Odoricus quod debet D. Rizardus castrum novum [illegible] habitatim pignori a D. Comite [illegible] —

De Cucanea. Anno dicto.

De Cavoriaco.

Anno q.o statim dimisso Castro Sacili, ut dictum est, D. Comes obsedit Cavoriacum
et ipsum burgum habuit, et Villaltam die 9. Aprilis, et fecit ipsum dirui, et fossa-
ta destrui.

De Cucanea.

Cum esset adhuc D. Comes in destructione Cavoriaci D. Odoricus de Cucanea
obiit. xij. die eiusdem Aprilis in nocte in Cucanea, et eius burgum furatus
fuit D. Adalperius ipso existente infirmo et portatus apud Cittadellam.
Convenerunt et facti erant tunc elementes q. D. Thomas et Adal-
perius debebant ipsum burgum custodire nec Dni Varnerius et Odoricus
fratres debebant ibi venire nec vide debebat ... alium. Et statim
cum D. Odoricus habuit Castrum combustum fuit Villa de Zegedis, et die
sequenti venit D. Comes cum suo exercitu in Villa Zevace et stetit ibi
aliquibus diebus. postea recessit in Cucanea ... omnia blada
Villarum circumjacentium combuxerunt et destruxerunt et ibi dispendebant
et spoliabant tam amicos quam inimicos. Qui D. Comes inde recessit et
venit Lontiam die xvij. Aprilis.

D. adventu Bavaricorum Cognati D. Comitis

Sunt i M. S. Capli 2. 7.

Venit Ill. D. Dux cognatus D. Co. Goritie cum magna multitudine
Bavaris c.a vij. Centis, et dicebat, die xvij. exeunte Maio in Urbe Julij sub
Utino in Villa Cussignachi in auxilium D. Co. contra D. Rizzardum
de Camino et suos fautores

Sed xij. die exeunte Maio D. O. dni Eiu Cathle ... cum D. Henrico
Comite, et Bavaricis et Foroiuliensibus exierunt Utinum cum magno
exercitu, et transierunt Tilmentum in destructione inimicorum
suorum et excusserunt prelium D. Rizzardo qui erat in Sacille cum suo
exercitu sed noluit acceptare. Unde cum non posset transire Lacum
... fuerunt ante Valvasonem et fecerunt ibi satis magnum damnum
sed cum nihil possent proficere inde recesserunt. Et iam venerunt
ante Cucaneam in festo B. Quirini die xij. Iunij et projiciebant cum
machina in Attimis continue et factis multis et aliis edificijs prop-
ter quod qui erant ibi intus videntes, quod se manutenere non possent, in vigi-
lia S.ti Jovis et Pauli de nocte imposito igne in dicto burgo recesserunt ante-
quam accenderetur ignis et iverunt in Cucanea, et ita combustus fuit Ma-
borgi, et postea paucis diebus elapsis habuit Cucaneam.

De Vienna, et discordia orta inter D. O. Patriarcham et Henricum Co. Go.

Anno Dni. 1313.

Anno Dni 1323. cum sicut dictum est D. Pattha existente Comite Cap.o fa-
cisset cum Duce Austrie, et cum Paduanis et Teruisinis quandam ligam contra
Comitem Goritie [illegible] qui loca terre Aquil. videlicet Soff. ansperch montem fal-
conis, Tricesimum, Arthenicam, [illegible] [illegible], Zagariam, S. Vitum, Sacilum
et Caniperum occupauerat, ac alia loca [illegible] de manibus eius eripere: et
Dux Austrie in Sulmino [illegible] mittere [illegible] de Euergh cum apparatu
suo: quod intelligens D. Co. statim cum gente sua adijt Sulminum et com-
buri fecit totam villam, existente in Curia Sulmini [illegible] [illegible]
D. Pattha: et ipsam Curiam obsedit die 23 septembris. sed cum locum non
posset habere nec [illegible] aliunde, habito consilio finali concorda-
uerunt taliter quod irent sicuri cum bonis quo vellent: et sic D. Co.
habuit locum ipsum et [illegible] die 11. octobris, et [illegible] D. Paulo de
Ciuit. pro Cap.o, redijt Ciuitatem die 17. dicti mensis.

De preda facta ante Utinum.

Anno dicto die 17 octobris [illegible] D. Comitis, ignorantibus
Ciuitatem, iuxta ante Utinum [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible]
D. Patthe ad faciendum [illegible] D. Comiti cum quibusdam Castellanis et
[illegible] fecit insultum ad omnes portas animalia [illegible] [illegible];
et etiam homines ceperunt quamplures.

De aduentu Bosnensium.

Dein anno dicto die 20. Octobris D. Illustris [illegible] [illegible] venit in auxilium
D. Comitis et steterunt ante Utinum per plures dies, [illegible] villas
circumiacentes et [illegible] destruentes

De Castro de Pers

Eodem anno cum D.nus Federicus de Pers et de Susans [illegible] D. Patthem,
et in [illegible] fuerat cap. D. Co. [illegible] [illegible] ante Castrum
de Pers: et ipsum die 9. decembris cepit, et funditus diruit. Postea
autem Susanis [illegible]: et quia D. Federicus fuerat [illegible], et
[illegible] ad mortem, tradidit illum [illegible] quod commissum fuit D. Wicardo
de Petrapilosa: sed postea fuit sibi restitutum cum magna securitate,
quod non faceret contra Comitem.

De concordia inter D. Patthe, et Comitem

Paucis diebus elapsis facta fuit concordia inter eos: ita quod D. Co. factus
fuit Cap.s per v. annos, et omnes redditus Patthe et [illegible] habere debe-
bat, ita quod Pattha nihil habebat nisi accipere a D. Comite [illegible]
millia mar. in determinatis [illegible], et omnes iurauerunt sub Comite tanquam
sub Cap.o: et ne possent Castellani [illegible], cum [illegible] accepit
obsides

Absunt a M. S. Capli
A. S.

Cōtrsides et ios durit Eonitta.
Anno 1314. orta itam discordia ins. D. Patha et Comité, iō qa D. Com.
detinebat oīa bona sui fromabtia Calt. Aquil. qd nolebat D. Patha
nec ēe in pactis habitis ins. eos. dicebat. Tandem post multa tractata
et consilia sup hoc habita, conuenerunt ipsi D. Patha et Comes die
xxij. mēs. Septbr. in pratis ins. Ramanzachu, et Eoillonu apud Tur=
rim in hoc pacto, et concordia; videl. qd proxime futuro festo Pu=
rificationis Sctæ. Mariæ in antea D. Co. debebat restituere Castra,
que detinebat; et D. Patha debebat hoē garentum et ōis reddetus et
prouentus in se, sicut unqua habuit aliquis Patha: et tunc eisdem
fecit eum Capm ad uitam suam dando sibi pro salario centum mar. in min=
sa. Et sic facta bona concordia ins. eos, D. Co. eodē die arripuit
iter cum magno apparatu equitum in auxilium ducis Austriæ, qui
uolebat obtinere imperium contra regem Bohemie, et dicebat, quod
quicumq. prevaleret in bello ins. eos faciendo, debebat ēē Imperator,
qd bellum tn non fuerunt. Et erat ibi tanta sterilitas qd invenit⁹
D. Co. septē dieb. nihil comedit, nisi rapas: videlt. d. D. Co. die ✱

D. morte D. Ottoboni Pathe.

Anno Dni. 1314. D. D. Ottobonus Patha die xx. intr. Sept. arripuit
iter ad D. Lucham de Flisch Januensem Cardinalem uacante sede
Papale p morte Dni Pape Clementis cogā d. D. Card. et alios ad
se uende q nonnullos priuatos; qd d. D. Patha crearent Papam
quod minime factum est quin ipso inde reuertente graui in=
firmitate detentus obijt anō Dni. 1315. die xij. Jan. in conventu
de Placentia in Castro de Aquar, et ibidem fuit sepultus.

De morte D. Petri Prepositi, et electione D. Varneri.

Anno Dni. 1314. obijt ven. D. Petrus de Ripauno prepositus Ec=
clæ Ciuitatis die xij. Martij, a qua Capitlo habebat ad firmam
prepositaram, et prebendam Ciuit. pro ccc. florenis soluendis uno
anno in natiuitate Dni. ipsorum, uel parte boni auri. Eo uo mor=
tuo citatis et uocatis, qui uoluerunt, debuerunt et potuerunt com=
modius interesse die x intr. Julio Decanus et Capitlum conuenerunt
ad electionem de Preposito elaboranda q formam scrutinij: et fuerunt
electi Dni. Varnerius de Eallano, et Girardinus nepos D. Pathe,
in sacris ordinibus constitutus, habens uoces totaliter, quia al=
ter Can. Ciuit. timens mortuo D. Patha, et d. est Dno. Girardino exis=
tente abs, d. Euarnerius obijt D. Vicariu, et Capitulum supplicans
quod

Absenti p. s. apli D. 8.

supplicans ejus confirmationem dignaretur. Audientes de eo facto, qui ostan-
tes & formam eius procedere, ipsum D. Eravdinum & litteras, et eorum
nuntium juratum constituerunt nuncium & dictis ... in Eccla Aquil. quam
Civit. qui D. Eravdinus ... tamen diutius expectatus, et cum ipse nec
aliquis procurator pro eo comparuit ad officium contra D. Varnerum,
mil. electionem & dicti Dni Decanus et Caplm Aquil. ad quos vacante
Sede confirmatio spectabat, invenientes electionem factam de D. Varnero
canonice celebratam, et ... partis Dnorum Bernardi Decani et aliis
Capli ... illorum, qui elegerunt D. Eravdinum pro D. Varnero ...
inclinati D. Varnerum in praepositum Civit. Eccle gratiose et benivole
confirmaverunt die v. Aplis anno Dni 1315. qui quidem D. Varnerus
admissus fuit, et bene et gratiose receptus a Clero, et populo die v. A-
plis fuit installatus & D. Odolricum de Strasoldo qui fuerat
datus ad hoc nuncius & Caplo Aquil. —

Absentia ... Capli F. ...

De electione D. Silonis in Pathra

Anno Dni 1315. die Dnico media Reminiscere xvi. ind. ... mortuo D.
Ottobono Pathra, convenit Caplm Aquileg. ad electionem de Pathra futuro
& forma compromissi celebrandam: et compromiserunt in D. Guillm
Decanum Aquil. et Dnos Ludovicum, et Philippum Canos Aquil. qui una-
nimiter et concorditer elegerunt D. Silonem eorum Archidiaconum et Canoni-
cum in Pathram suum, et pastorem, qui arripuit iter ad Curiam pro con-
firmatione obtinenda die xiiii. intro. aplis anno eodem —

De confirmatione D. Henrici Co. Goritiae in Capm. et de viera orta inter eum, et quosdam.

Anno eodem die * loc. San. ... ... fuit die ... D. Pa-
thra, factum fuit in Civit. colloquium generale, in quo colloquio confir-
matus fuit D. Co. & ... omnes, qui hoc facere habent, in Capm
usque ad adventum futuri D. Pathae: et ita illi iuraverunt sub co-
stanti ... terra in bona pace, et tranquillitate die lune vi.
exe. Maio facta fuit in Utino quedam iura, et conspiratio contra
D. Comitem: in qua iura fuerunt Utinenses, Glemonenses, Dni Odori-
cus de Cucanea, qui factus fuit Capus in Utino, Artuicus de Castello-
go, qui factus fuit Capo in Glemona, illi de Zeggiano, Federicus de
Susans, illi de Colloreto, de Mels, et multi alij Castelani et eodem die
D. Artuicus cepit Arteniam, et Buiam, quae loca tenebantur & D. Comite.

Absentia ... Capli 4. 8.

Habitatores

Habitatores di S. Danielo et di Fagagna q(uae) bona acceperant in die, et ita multiplicata et mala in terra intulere. Qu(ar)e D. Co(mes) congregato n(on) modico exercitu fuit ante Elimonam, et vancavit ibi segetes, arbores, et ibi intulit magnum damnum –

De Castro di Susans.

In festo S. Gervasij et Prothasij, cum d(ict)o suo exercitu ivit ante Castrum de Susans, et intulit intrinsecus statim fallum, et ipsum Castrum terhuit ipso die c(um) Complexorum Fratrum: et captis Antonio filijs D. Federici cum alijs pluribus, D. Federico n(on) existente tunc in loco d(ict)o q(uae) erat Elimona acceptis mobilibus, et asportatis quae intus reperta fuerant, die sequenti ipsum Castrum funditus fecit dirui.

De Castro di Collorvoto.

Dicto Castro descripto statim obsedit ipse D. Co(mes) Castrum di Colloreto: et cogitantes D(omi)ni se n(on) posse retinere d(ict)o Castro se subtraxerunt dimisso loco bene munito farina, vino et alijs necessarijs nec n(on) omnibus balistis et vinis et panis. Nam ipse D. Co(mes) ipsum locum habuit, affidatis tantummodo personis quae intus erant. Die .vj. eiusdem Junij ex ipsum funditus fecit dirui, acceptis prius bonis intus repertis.

De Castro di Mils.

Die .x. eiusdem Junij idem D. Co(mes) cum toto exercitu suo obsedit Castrum di Mils et duravit obsidio usq(ue) ad .xxiij. diem ex(eunte) Julio tali pacto et conditione, q(uod) Castrum di Buia, q(uod) fuerat acceptum D. Comiti eidem restituerunt: et steterunt illi de Mils dare illis de Colloreto pro damnis habitis c(um) de Laprav. q(uae) dicebant illi di Colloreto, q(uod) causa illorum de Mils habuerint damnum, q(uod) habuerunt, et se D. Comiti opposuissent.

De Moruccio –

In festo B. Margarite cum toto exercitu D. Co(mes) obsedit Morucium: et die .iiij. sequenti venerunt ad concordiam in hunc modum. vid(elicet) q(uod) illi D(omi)ni de Moruccio iuraverunt parere D. Comiti, sicut Cap(itane)o usq(ue) ad adventum D. Patr(iarc)he et Castrum debent custodiri p(er) D. Winther nomine D. Comitis usq(ue) ad unum annum. Facta compositione et concordia di Moruccio sequenti die obsedit Villaltam, et cum vidisset ibi nihil posse proficere, inde recessit: et die # Aug(ust)i venit in Villam Reana et Zampite et accepit aquam Utinensibus. Postea die .xvij. cum toto exercitu suo ivit ad Villas Orsarie, et ibi fecit cum suis, et circumquaq(ue) damna magna. Utinenses cum statim cum vidissent, miserunt aquam.

Di Concordia

Usant di M. 5o Capli 7. 8.

De concordia int. D. Comitem, et Utinenses, et Glemonenses et Castellanos.

In festo Decollationis S. Iohannis anno e d.o facta fuit concordia int. D. Comitem ex parte una, et Utinenses, et Glemonenses, et Castellanos de terra sup.d.a ex parte alia in hunc modum *

De briga facta in Civitate.

Anno 1317 die Dnico 13 intrante Iulio, post cenam in hora completorii crepatum, Henricus f. q. D. Iohannis de Portis cum quibusdam suis complicibus ex parte una et filius Virgilii Guilli de Ercinpach cum suis fautoribus ex alia convenerunt ad brigam apud domum comunis qui Henricus ibi statim fuit interfectus. supervenit ante Federicus frater suus et ipso ignorante de facto totaliter, exclamando pacem, fuit vulneratus et mortuus fuit ante campanam ignis: et quamplures vulnerati fuerunt. Ex alia parte fuit vulneratus Guillelmus di Ercinpach cum filio, et nepote, et aliis pluribus. Guillelmus Salengani cum parte sua ascenderunt supra turrim D. Aquilini de Varmo, ita quod tota terra erat posita in maximum. Tunc D. Federicus de Cuchistayn Mariscalcus D. Comitis cum D. di Portis amicis versus D. Turrim adiantes, voluerunt eos capere: sed illi cum balestis et lapidibus se defendentes, ultimo se D. Mariscalco tradiderunt: qui eos scilicet Iohannem et Guillelmum Salengan fratres cum uno filio, Virgilium cum tribus filiis, duos nepotes cum duobus filiis captivavit in domo di Portis: et tunc consumati fuerunt & Ziorfinius accepta. Unus filius Guilli p.d.i qui steterat in Civitate die martis sequentis vivicecit se, & mecum terra ustens fugere, et apud portam Burgi Bratteni fuit interfectus, ac per totam terram strascinatus. D. vero Comes Goritie venit in Civit. die Dnico tunc sequenti, et die vero in vigilia S. Marie Magdalene fecit amputari caput Guillo Salengani apud domum comunis. Tunc D. Comes fecit duci Maynenstain, Virgilium cum filiis, et fratrem Guilli, & d.i Goritia: unde multa mala creata fuerunt, et illi de Portis cum amicis suis obtinuerunt.

Anno Dni 1317. Smus Papa Iohes vigesimo secundo ad preces Regis Roberti dedit Patriarchatum D. Castoni ~~Dalla~~ de la Turre de Castrone in festo S. Silvestri anno Dni 1318. die xxj. exeunte Aug. D. Castonus ~~Dalla~~ veniendo Utinum in Forumjulii obiit, et ibi sepultus est.

Anno Dni 1319. Smus Papa Iohes providit de Patriarchatu Aquileiensi D. Paganum Epo Paduano.

Anno Dni. 1320.

Anno Dñi 1320. die 12. Novembr. fuit praelium magnum in Utino apud domum Comunis inter Dños Hectorē, et Federicum fr̃es de Savorg.no et eorum amicos ex parte una, et D. Spevantium, et Vintilinum fr̃es cum amicis suis ex alia. Qui venientes ad iniurias ceperunt de pactis inter se acriter proeliare: in quo d.s D. Hector p. D. Spevantium fuit vulneratus et Territorianus, et Dionysius interfecti. D. Patria exeistens Civitate statim cum sibi p.da notificata sunt, cum festinatione appropinquavit Utinum cum Civitatensibus. Qui Civitatenses una cum Utinensibus iverunt ad domos p.dorum D. Spevantii, et Ventilini, et eos ceperunt, et ipsos fr̃es, et filium D. Thomasini, et alios quam plures c.a xxxvj. interfecerunt et omnia bona abstulerunt. Ita quod pars D. Hectoris obtinuit cum auxilio Civitatensium.

Anno Dñi 1323. D. Henricus Co.s Goritie in festo S. Georgij hora vespertina tripudij venit ei quaedam infirmitas, de qua statim ac improviso mortuus est in Tervisio, et ibi honorifice sepultus.

An. Dñi 1324. venerunt in Forojulij m.a Dñi Duces Austrie, et Carinthie cum maxima hominum comitiva facientes maximum damnum in Forojulij

An. Dñi 1327. ind.e x. in festo Nativitatis Virginis M. in nocte circa mediam noctē fuit subito tanta aquarum inundatio, quod Natisa in tantum crevit, quod ivit p. totum burgum porte Brossane, usque ad portam Civit. et plures domos destruxit: et intravit aqua p. Cancellos Ecclesie S. Petri in d.o burgo, et *

Hic explicit Chron. Juliani.

An. Dñi 1331. Ind.e xiiij. die xv. intr.e Septembr. Dñi Progna de Zuccola, et Petrus eius fr̃ una cum D. Bello de Villalta et alia armorum comitiva fuerunt c.a horam matutinam Domum maioris Eccle Civit. p. portam Aquilonis apposuerunt scallas ad murum burgi urbis; et hi qui prius intraverunt burgum, fregerunt portas, et residui intraverunt

*

In libello D. Joh.is Jacobi de Venustis.

1343. Pluvia de Utino contra Sarazinos de mandato D. Pape absoluti a peccatis.

1343. combustio fenipp.e Capli Civitatis, et multarum domorum.

Ab Inducto M. S. Capli F. S.

1344. D. Patria misit gentē suam sub Pinzanum.

Di Cefario, et Refectorio Capli in Civitate.

eodem anno dedit sibi Pinzani

1344. De tractat.e ad accipiendam Civitatē

1345. D. Patria ivit Manzanum ad oppugnandum Comitē.

1348. die 25. Jan.i circa horam vespertinam fuit terremotus magnus, qualis non fuit in

vide in fine ad pag. 24. hanc continuat. [illegible] cum alijs additionib. et continuationib. a me ex m.s. [illegible] capli [illegible] descriptis.

ore filij in aliquib. scriptis. Eod. quoq. anno jam incepta pestilentia -
An. Dni. 1364 Ind. 2. die 22. septembr. D. Franciscus de Varmo [illegible] ac de Villalta amissa Villalta parte circa an. Dni. 1353. tempore D. Patriarchae Nicolai sese subdiderat Duci Austriae, parvo [illegible] facto intervallo universae carnis debitum solvit, cuius filij [illegible] Thubbertus, et Matthiusius patrizantes, cum hominib. Civitatis guerram habentes, accipiebant de nostris equis.
1364. ind. 2. Cum Imps. D. Lodovicus de la Torre fecit ruinari fundatus Castrum Zuccule domini de Spilimbergo -

Huiusq. Passerinus, seu quisquis alius. Descripta per me A. Bellonum Not.

Quae sequuntur a eodem Bellono manu propria descripta sunt

Marchia Carniolae

MLXX. Olim [illegible] D. Henricus IV. Imp. Sigeardo Patriarchae S. Aquil. Eccle. et ipsi Eccle. donauit in perpetuum Marchiam Carniolae dei ipsius D. Imp. regali proprietate, et potestate in proprietate, et potestate cum omnib. suis iurib. et honorib. -

1208. Otto IV Ro. Imp. [illegible] iurib. quae Aquil. Eccia habebat in Marchia Carniolae, sibi ostensis per D. [illegible] Wolfgerum Patriarcham Aquileiensem prius ibi facta in eodem instanti spontanea resignat. per D. Ludovicum Ducem Bavariae de dicta Marchia Carniolae qui occupabat eandem Marchiam Carniolae in perpetuum dedit et concessit sede D. Patriarchae et Eccle. Aquileg.

1220. Imp. Federicus Marchiam ipsam Carniolae cum suis iurib. et honoribus [illegible] D. Ulderico Patriarchae Aquil. [illegible] pro se et Eccla sua Aquil. tradidit et concessit et omnia iura quae dicta Aquil. Eccia habebat in predictis confirmavit. -

1262. D. Ulricus Dux Carinthie pro se, et D. Philippo fratre suo [illegible] dedit donavit et presentavit D. Gregorio Patriarche quaecumq. habebant et habere videbantur circa [illegible] Carniolae in Castro et [illegible] Foroiulij, tam in Castris, quam in Villis, predijs, [illegible] servis et ancillis, et alijs hominib., possessionib., et advocatijs, et alijs rebus omnib., tam fundatis quam [illegible] ac omnib. [illegible] et [illegible] undecumque preter duas Villas scil. Vigonus, et Olera, quas donaverat Abbatiae de Milistach et eidem D. Patriarche promisit [illegible] et singula quae ei donaverat, [illegible] pro damnis datis, et illatis ipsi Eccle. [illegible]

Laybach

Laybach.
[illegible] restituisse eidem D. Patriarche eundem D. Ducem omnia bona, et castra Eccle Aquil. ubicunq. que eius forent occupata, promisissq. reaedificare Castrum Guardenochs, atq. dedisse, et donasse Castrum de Laybach cum omnib. suis pertinentiis, et Castris, videlicet Lorzach, Orsimberch, Valchemberch, item Lagom et Wrapreveck, cum omnib. iuribus. Hoc proviso modo quod D. [ipse] D. Dux, et heredes sui legitimi ex legitimo matrimonio ex eo [ipso descendentes, et D. Philippus frater eius, et heredes sui legitimi,] genite Laybachum cum castris supradictis habitare debebant et recipere eam veluti vassalli in feudo ab ipso D. Patriarcha, et Eccla Aquilegense et sic ibidem fuit investitus ipse D. Ulricus per ipsum D. Patriarcham de Laybaco, et castris predictis iure feudi. Ceterum ipse D. Dux promisit ipsi stato eo mortuo sine heredib. ex eo discendentib., et fratre eius similiter, quod statim Laybacum, et castra supradicta restituerent ipsi Eccliae qualibet defensione cessante.

1262. D. [illegible] Castellanus Castri Laybacensis Dominus tenutae datus a D. Ulrico Duce Carinthiae eidem D. Gregorio Patriarche dicti Castri Laybaci, et Castrorum supra ut nominatorum dominis Beringarii [illegible] D. Ulrici et [illegible] de Buttrio procuratores pro D. Patriarcha, et eius Eccla Aquilejensis in possessionem induxit.

1262. Ill.e D. Dux Philippus Electus Eccle Salisburgensis frater dicti D. Ulrici Ducis ratificauit omnia data, et concessa ut supra per Ulricum fratrem suum.

1279. Ill.s [illegible] D. Philippus Dux Carinthiae defuncto iam fratre suo D. Ulrico Duce Carinthiae condidit suum ultimum testamentum, legauit Castrum et Ciuitatem Laybacensem cum omnib. priuilegiis ad ipsum spectantibus, cum [illegible] supra [illegible] distrakeret eandem ciuitatem et Castrum ab Aquil. Eccla quod eidem Eccle duo millia mar. Argenti debet dare, [illegible] Eccla Aquil. utraq. [illegible] in possessione iure suo.

1288. Maynardus Dux Carinthiae in differentiis cum Raymundo Patriarcha Aquil. [illegible] quod super facto Laybaci et aliorum castrorum in Marchia Carniolae possidebat ea tenebat nomine Rudolfi Regis Romanorum Imperatoris, se remittendo ad eius ordinationem.

Zvanen et Lynen.

1263. D. Ulricus Patriarcha una cum fratre suo D. Valfrado, et matre eius [illegible] Castra Zvinen, et Lynen quorum erant in proprietate, et possessione cum uniuersis ministerialib., allodiis, iurisdictionib. et aliis quibuscumq. ad dicta Castra

ad d.t Castra Gtinentij in Gpetuu contulit et donavit S. Aquil.si Eccl.e uid. oia, que habebant circa idem de oina, et in Villis di Tvaner, wilanich, Scayzach, Laarich —

1180. Federicus Ro. Imp.r confirmauit p.to ipsi D. Vlrico Patri. [illegible] et Eccl.e sua Aquil.

1214. Federicus Rex Ro. et Sicilie D. Volchero Patri Aquil. prose, et Eccl.e sue confirmauit sub oi donat.e Castrorum Tvaner et Tynin.

1230. Idem D. Federicus y.s Imp.r iam triumphans in Imperio confirmauit D. Vlrico Patri eoru Castrorum donat.e Eccl.e Aquil.

1265. ~~Comites Lubie~~ D. Gregoriu Patri, et D. Vlricu Duce Carinthie fuerat considerationis di se et uiri suis ad inuicem iuuandis, et defendendis in quibus pactis ipse D. Vlricus Dux Carinthie promisit eidem p.to Gregorio redimere uassallos, et dona Eccl.e Aquil. oblata dudum D. Vlrico Comiti de Stromburch, uel alijs psonis in castris Tinin, et Tvaner obilibet existentia: et hoc pro mille mar. in quib. idem Dux eidem Patri erat obligatus, et si p.ti illud non exegerit, ex tunc ipse D. Patri, et Eccl.e Aquil. Castru suu Mossemos cum 60. mar. de redditu ad usu speciale dedit, et promisit, q.d D. Philippus fr. suus ratificabit. Et permisit, q.d idem D. Vlricus eidem D. Gregorio Patri p.to ut hi libri, qui sunt, qui prius habebant in foro ~~Grevdensi~~ Eccl.e Aquil. compellet, et iurisdictionem de sustinenda faciet in d.o foro; et castru ipsum Grevdensi incipit efficere et edificare ~~[illegible]~~ Castri noui quod d.s D. Dux construi fecerat in loco qui dicit apostor —

Lors.

1244. Vlricus Co. de Strombvrch concessit in Gpetuu Bertoldo Patri Castrum, et Prouinciam de Lors.
Itu in eode anno Gpetuus D. Vlricus Co. resignauit Patri Bertoldo oi ius suu in Castro et predio de Chimichen suis Gtinentijs, uel licti dudum Co. Euils cum fui resignauerat.

1333. Patri Bertrandus inuestiuit Comite Hermanu di Ortimburch pro se et fui recipiente de Castro et prouincia de Lors: qui Co. se obligauit Patri, et Aquil. Eccl.e seruitium cum psona propria tres uele sis cum 20. Equis, et xx. balistarijs suis sumptib., et expensis quandocumque semel, et pluries fuerit requisitus Gpetuo in Venis, et pro defendendis et recuperandis iurib. Eccl.e Aquil.

Windisgratz

1251. D. Bertoldus Patriarcha Aquil. donavit Eccle. Aquil. Castrum de Windisgratz cum foro, et provincia tota in perpetuum, quod suum erat, cum omnibus alijs suis locis ad ipsam provinciam pertinentibus, tam in proprietate, quam in possessione.

12 *. D. Patriarcha Raymundus Burgravium ... rector Windisgratz et provinciae praedictae constituit suum Cap.um in eisdem gratiis D. Henricum de *..

1356. In conventionibus factis inter Patriarcham Nicolaum et Albertum Ducem Austriae ipse Dux promisit Patriarchae exigere et habere per ... Civitatis Veronen. Castrum, et provinciam de Windisgratz; aliqui vis fiat omnia damna.

Verzoni.

1288. Nob. D. Guillelmus de Verzono resignavit D. Raymundo Patriarchae Aquil. omnia feuda, quae ipse habebat et recognoscebat ab Eccla. Aquil. in Castro et Villis et alijs extra Villae Verzoni: qua resignatione recepta idem D. Patriarcha nomine D. Meynardum Ducem Carinthiae ... ita quod ad eius descendentes ... debeat de iure quae idem D. Guillelmus habebat in praedictis Castro, et Villis Verzoni ab Eccla. Aquil. eisdem investivit.

1338. Patriarcha Bertrandus D. Joanne Duce Austriae pro se, et D. Alberto fratre suo vacat de feudis, quae tenet ab Eccla. Aquil. investivit. In qua quidem investitura expresse fuit exceptata terra Verzoni, quam idem D. Patriarcha sibi, et Eccle. retinuit excludendo, retinendo &

1338. Ill.s D. Joes Dux Carinthiae facta primitus investitura ... D. Patriarcha Bertrandum in persona dicti D. Ducis ... veluti Vassalli Eccle. Aquil. de omnibus feudis quae tenet ab eadem Eccla. idem D. Joes Dux, gener D. ... Henrici Carinthiae, descendentis ... Ducis Meynardi ... cui primitus fuit infeudata terra Verzoni solummodo pro se habendo, et suis heredes et successores si quod ius ... D. Joes vel D. Henricus ... habuisset in terra, illud expresse dedit D. Patriarchae, et expresse renunciavit.

1351. D. Dux Albertus promisit D. Nicolao Patriarchae Aquil. ... contra Eccl. Aquil. rebellantes non recipere in sua protectione ...

Examinatio, et iniuriae illatae Eccle. Aquil. per duos Duces Austriae tempore Ludovici Patriarchae.

In primis ... quod inter caetera origo omnium discordiarum inter Ecclam Aquil. et duos Duces Austriae est, quia antiquitus et continue consueti sunt,

et consuet.

et conans occupare jurisd.es, bona, et honores ipsius Eccle in partibus Alemanie, et in Forojulii–

Item ~~[illegible]~~ ipsi Duces in Istria tenere Portusnaon et certam partem Ragonie, quod totum est feudum Eccle nostre de quo legitime sunt privati & ea, que fecerunt contra ipsam Ecclam et incolas eiusdem, ac personas Patriarche, et specialiter Ludovici prout inferius declarabitur.

Item quod d. Dux Rodulfus natus natus d. Alberti Ducis volens totam patriam occupare cum magna Armigerorum congregatione patriam invasit et castra de Baldrio, Manzano, et monast.m Rosaceni occupavit.

Item factis infinitis desolationibus, interemptionibus, combustionibus, et aliis damnis Eccle prefate, et incolis eiusdem, demum sub promissionibus precedentibus, seu duxit d. Patriarcham Ludovicum de Alemania cum suo colore litterarum affidentie cum pactionibus ipsum d. Patriarcham conducendi ad Imp.lem Maiestatem, in qua prefatus d. Patriarcha se compromiserat

Item dum idem d. Patriarcha pergeret in itinere cum fratre ipsius d. Ducis Rodulfi, fuerunt carcerati ~~[illegible]~~ Patrie cum omnibus, que secum ipsi erant fuerunt de ~~[illegible]~~ & gentes ipsius d. Ducis de quo ipse d. Patriarcha fuit expoliatus suo sigillo, et Eccle sue litteris affidentie rapuit ab eodem d. Duce clenodiis argenteis, et aureis aliisque arnesiis suis et familie sue cum pecunia non modica; necnon privilegia et scripture pertinentes ad rationes Eccle amisse fuerunt.

Item dum d. Patriarcha predictus fuisset ductus in suis tribulationibus non modicis coarctatus, diu expectavit d. Ducem, qui Venetiis fuerat et cum in illius adventu speravit et cum iuxta promissa conduceret ad d. Imp.lem presentiam, ipsum damnis & dilationes temporis, expensas gravissimas incurrit, et ad tantam fuerat extremitatem, quod nullus de Sicca audebat aliquid emere, vel recipere ab eo necessitate cogente ab suis Servitoribus, quos oportebat equos vendere pro sui, et suorum sustentatione: et tunc eundem d. Patriarcha solum cum custodibus carcerari fecit in quodam hospitio: familiam vero eius totam captivari fecit in cuniis in Castro de Malkio prope Siccam–

Item dum idem d. Patriarcha detentus maneret in dicto articulo, ipse d. Dux pecuniam damnabiliter cum ipso ad sui bene placitum compositionem,

et scripto

et scriptum periit ad in sigillandi quoddam quamvis sigillis supra eiusdem magnum erat iste surreptum, ut vulgo dictum est. D. Patriarcha id talia pacta damnabilia noluit attendere, nec consentire; et demum non valens ab eo aliter liberari, tempore coactus huiusmodi pacta omnia sigillavit bullatis, premisso ... Item dum hec pacta invito ipso D. Ludovico Patriarcha in Ungaria sigillata fuis- sent, D. Rex Ungarie hec sentiens aliqualiter noluit consentire, et contrariis literis amicus per pactis: imo expresse dissentit mones- tando, et literi confici faciendo intimari; que in damnum Ecclesie maximum redundabant.

Item tractu temporis D. Dux predictus gentes suas armigeras in copiosa mul- titudine in Forum Iulii misit, que cum favore destructionem Ecclesie Aquileiensis ad aquisitionem contractam incendiis et crudelis castris et devastationibus subverso vit; in fine tamen Regis Ungarie pietate commotus treugas fecit usque ad festum S. Martini tunc sequentis: que male per partem Ducis servate fuerunt.

Item ipsis treugis pendentibus idem D. Dux castrum Ecclesie quod vocatur Venzonum dicendo quod ipse emerat, quod emi non poterat, quia Ecclesie Aquileiensis tenebat, indebite occupavit, in quo vadeant ... quia ibi ... strate ... nostrarum Aquileiensis Ecclesie ... imperialium et aliarum diversarum.

Item tempore dictarum treugarum fiebant derobationes preditum mercato- rum, et alterum violationes, ligami, et singulariter Germani dispoliationes, combustiones ... gentis D. Ducis et aliis ... Ecclesie Aquileiensis, videlicet de castris S. Pauli in Marchia Tarvisina, loci de ... terre, ... Cas- tri de Emerio et terre mediante, omnium bonorum Ecclesie Aquileiensis, excepto Portugruarii, quod est D. Episcopi Concordiensis suffraganei D. Patriarche.

Castrum della Fovan in Carsis.

1362. Castrum della Fovan in Carsis petitum fuit per D. Ludovicum Patriarcham investi- tum nob. Nicolao de dicto loco iure feudi.

De Sedeglano, S. Laurentio, Ersigono, ..., ...

1226. Die ... octobris D. Comes Meynardus senior de Goritia cum manu, et volunta- te nepotis sui Comitis Meynardi iunioris de Goritia pro 400 marcis argenti quas D. Bertoldus Patriarcha Aquileiensis dicto Comiti Meynardo seniori persolvit, de quibus ipse Comes se bene solutum clamavit, et exceptioni non numerate pecunie abre- nunciavit, et pro villa de Sedeglano, villa de S. Laurentio, et pro villa de Ersigono

taliter

de Sillonz, quas prefatus D. Patha dicto Comiti Meynardo seniori in feudum contulit, ut eas quamdiu vixerit sive debeat cum omnibus redditibus: qui ex ipsis villis prefato D. Patha proveniebant, et quos ipse ad manus habebat; ita tamen quod prefatus non debeat, nec possit easdem villas impignorare in totum, nec aliquo modo obligare: alias debeat remittere omne ius. Et insuper tota proprietas quam idem Comes habet in Latisana libere et absolute debet esse Ecclesie Aquil., et pro xij. mar. Aquil. annuatim quas idem Comes in vita sua annuatim recipere debet de muta Aquilegie dedit, donavit, et concessit super altare S. Marie ad proprium reddidit Aquilegensi Dni, prefato D. Patha recipiente dicto nomine, et etiam eiusdem Ecclesie Castrum de Luntz cum omnibus possessionibus, et masnatis, omnique iure et iurisdictione iure proprietario ad dictum Castrum pertinente: et Castrum de Rattenstain cum omni iure, et portum de Latisana cum omnibus suis pertinentiis: et in tota dictam suam proprietatem ubicumque sit, quam tunc visus erat habere, exceptis Ariscinteo(?), ~~Carpeneto, Blancato~~ cum omnibus suis pertinentiis: et ~~excepta~~ illa proprietate, quam D. Federicus de Savillis(?) a prefato Comite in feudum tenebat: et salva proprietate quam D. Patha cum eodem D. Comite habebat de quadam silva. Et ibi incontinenti prefatus Dnus Patha investivit prefatos Comites de omni suprascripta proprietate ad rectum feudum, ita quod eorum heredes tam femine, quam masculi in eodem feudo succedere debeant: et quod prefati Comites, nec eorum heredes, vel proheredes, non debeant, nec possint prefatum feudum alicui vendere, vel aliquo modo alienare; sive excepto quod uxori suis donationem propter nuptias ipsi facere possint, ita quod si ipse ex eis liberos non susceperit non debeat habere eandem donationem, nisi quamdiu ipse vixerit. Deficientibus vero masculis, et feminis suprascripta proprietas pleno iure ad Aquil. Ecclesiam absoluta devolvi debet.

Manu Omniboni Iudicis, et regalis Aule Not. Transumptum de Paulus q. m. Iohis de Mutina not. ex originali authentico. 1342. 15 Iulij.

Hucusque ~~ex Protocollo exemplavi~~.

Ex Kalendario Necrologio, cui additum a Clemente exceptum ex Chronico antescripto Juliani, in Archivio Capli Civitatis F. J. ad calcem eiusdem Chronici. Additiones, sive memoriae a variis scriptae, incipiunt. —

Annus . M . CCC . LXVI . Ind. IV . mensis . Novembris . XXII . dies . V . in nob. Castellanus Franciscus de Villalta . amissa Villalta parte c. an. Dni 1353 tempore Patris Nicolai fris Karoli IV . Boemi Romanorum Imperatoris sese subdidisset dno Duci Austriae: parvo anno facto intervallo ... carnis debitum solvit. Cuius filii Johes, Gilbertus, et Nathensius patrizantes et cum hominibus civitatis eiusdem guerram habentes. Accipientes de ... equos, passi a ... [illegible] ... multotiens ... et damna ... moneta falsa ... facientes, tandem resignato Castro in manu dnis ... Austriae ... Et eorum Capitaneus sub nomine D. Cilia ... est . sed o Deus ... diutius ... Dum populus ... auxilio ... contra Spegnimbergum, et Zuccola ... damnum ... Guillermo Boiano, et ... Caratteri Civitaten. ... et ... Comune Civitatis scivit ... nus spelunca male ... et gente ad ipsum ... vunt cum ... suis vicinis, et machinis. ... et ... ipsum ... dilem, si possent ... Ano Ind. et ... et inexpugnabile ... sine alicuius morte obtinuerunt et ad ... fundibus ... fecerunt ipsi Civitat. ... et ... ... de orientis partibus ... insolata ... tota ... Forojulii partes ... Dum ... canis ... libri ... Sita Cela Aquil. ... et optimus Vir D. Ludovicus de la Turre ... qui cui ... sanitate ...

Egregius ... D. Ludovicus de la Turri ... filius ... sumo studio ... cura fecit ... fundibus castrum Zuccole ... Spegnimbergo, ... nobili fortitudine ill. Civit. Austriae ... grandis fortitatis ... — ....

cum ... communitatis gente ... principale ... Aquileia ... ad ... virtutis, ac gloriosi ... fidelitatis triumphalem ... principatum. Dum Christianorum ... Dni . M . ccc . LXs . ... ind. VI.a ac mensis Novembris ... XXIV.a —

Ano Dni 1403 Ind. XI.a die VI.a Novembris fuit ... terremotus in Diocesi Aquilejensi, et multae domus ceciderunt in Forojulio.

Mille quadringentis triginta et quatuor annis
Decessit ... quasi ... ruina.
Vicina et ... tunc ... Forojulii
Montibus et altis nix ... patebat.

M. CCC . LXVII . Dni Veneti obsiderunt Civitatem Bergamina, in quo bello multi ex utraque parte interempti sunt, et ex Furlanis, qui et ipsi interfuerunt de Civit.

Johannes de ... mis Not.s

Vasio nomine ad invidia

de Civitat. interfectus fuit quidā Callus de villa grandeus. de Utino quidā Mag.r Thomasius murator. de Civitatēs dns ---- Andō inḡ. Dev.mus dñus domi Venetorum, et Aquileiensi Rm. Dm Cardlis. mediante facta fuit pax. ex qua guerra Utinenses perdiderant Castrum novum et Muscho.

Anō Dni. 1499. die sabbati in vigilia S. Michaelis mensis 7bris. Scander Bassa dux et princeps Impris Turcharum cum magno exercitu invasit hanc patriā Forojulian. et usq. ad Plavim flumen discurrens: ignē et ferro oīa devastando, interfectis partim, et partim captivitate adductis. 10000, utriusq. sexus hominibus; octava die, per viā qua venerat, illesus revertens est in regionē suā.

Anō Dni. 1502. die Sabbi. 29. Janii. ante lucē. Templum Nostrae Civitatis. prae vetustate consumptum, quadraginta anis et eo amplius magnis expensis reedificatum, et renovatum infelicissime alto a culmine ruit.

Pro Venl. Viro D. Ororico de Clemona Aquils. Civitats. et Utinen. Ecclesie Can.co et plebano perpetuo qui in suo ultimo testam.to scripto manu ser Batte de Listorio not.ii Curie Archiepis Januensis 1446. Ind. VIIII. secundum Januae cursum die. 17. mensis. 8bris. et eius nota sunt in Cancell.a curie archiepalis, Aquil. Capli praedictarum Eclarum, et alibi bona quatuor in Banchi dorne. Vid.t cuilibet Caplo du.tos 100. ac pleni stride, dedit du.ti vero huic Caplo (Civitatis Foro. julij) Agri habens pro eius anniversario fiendo, instructio sub columna S. Laurentij. die S. Georgio bona quatuor. Cum suis verbis &c.

hec usq. ex d.o Kalendario necrologio &c.

NB. Vide d.m Chronicon Capli Ce. ad an. 1260. et iterum 1260) 1284. 4.o ex.te Junio) Marzilana et S. diei) 1285. de mense aug.ti) 1285. in festo omnium sctorum) 1285. die 8.o intr.e Junio (a 1.o anis et usq. ad 70. an.) x) 1288. die 29. Feb.lis) 1289. sl/m equites et m/6000 pedites) 1294) 1299. in mense maij) 1301. die X.o ex.te Feb.o) 1302. 12 intr.e Junio) 1307. de mense Junij) 1310. die 12.o ex.te Aug.o) mihi videtur quod nihil de illis actis in Chronico Juliani habeatur. &c.

Ex catapane anniversariorum Capli Civitati Nicolaus Daciensis in sumario suo P.o fol. 14. t.o scripto c.a anno 1380.

An. 1385. et 1386. fuit diruta et demolita, et destructa Villatta et desolata per Utinenses medio Venetor. sc. D. Petri Maurocenī Cap.i, et D. Fran.ci Zane, et D. Jacobi Gradenici provisorum.

1365. tpre R.i D. Ludovici Patr.che fuit decretum in parlam.to die 3 Aprilis quod Castella Venzoni, et Zuculę redificeas, ut patet manu ser Alberti Not.i

1385

Chronica

Juliani Can.ci Civitaten. incipit an. 1252. explicit ad an. 1331.

=

Die 14 octobris Ind.e p.a Anno 1738

Quae sequuntur in Paginis 14 usque ad narrationem qualiter illi de Zucculis intraverunt, et exierunt Civit. ud.e usque ad verba Henrici D.ni Varete inclusive continentur in libro vetusti charácteris existente penes Nob. et R.dum D.num David Ettoreum Aquileiensem Canonicum: cetera usque ad paginam 24 similiter inclusive continentur in libro in folio manu Nob. et Excell. D.ni Joannis Joseph Liruti scriptis. Sic cuique paginae signum mei Tabellionatus apponendo facta diligenti collatione testor, et fidem facio Ego Jacobus Sanctus Marcus P.V. A. Brazzachi Notarius

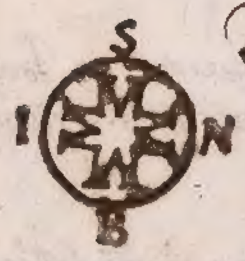

Die 15 Maij 1739 Indictione secunda